

Kovara Yekitiya Jinên Kurdistan-Kurdische Frauenzeitschrift

Jiyar

Hejmar/Sayı/Ausgabe: 24-25 Wext: Gulan/Mai 1998 Biha: 3,- DM

Dokumentationszeitschrift des Frauenverbandes KOMJIN
Kürdistanlı Kadınlar Birliği Yayın Organı

JİYAN

JİYAN
kovara
KOMJIN'ê ye.

Redaksiyon:
Zübeyde, Zerin,
Belgin

Navnişan:
c/o HEVALTÎ,
Robertstr. 5-7,
51105 Köln

Tel:
0221-8301632

Fax:
0221-875243

Konto Nr.:
Deutsche Bank
24 27 136
BLZ: 370 700 60

Mercên
abonetiye:
J1 bo saleki:25 DM

İÇİNDEKİLER

Redaksiyondan	
Birimlerden haberler.....	4-8
Selam sana, yürekli direnişçi!	
Diya Ronas	9-10
Karın ağırları ve Mart ayı	
Nûjen.....	11-15
Gırê Evinê	
Eskerê Boyik.....	16-17
Bu dile kim sahip çıkacak?	
Z. Rewşen.....	18-19
Fıkraların güzelliği, fıkra...	
Necla Akel.....	20-23
Avrupa Kürdistanlı Örgütler...	
Nimet.....	24
Örgütlenme üzerine birkaç söz	
Belgin.....	25-28
Hevaltiya dûz	
Zerin.....	29
Danasina pirtûkan.....	30-31
Okurdan	
Esra Uçar.....	32
Süreyya Yılmaz.....	33
Berna Özkök.....	34
Gotinên j1 bo jinan.....	35

Değerli okuyucular, Yeni bir "JİYAN biçimi"yle MERHABA!

Bizler, JİYAN çalışanları olarak, zaman zaman zorluklarla karşılaşmamıza rağmen, örgütlülüğün vermiş olduğu sorumluluk bilinciyle, tüm zorluklara göğüs gererek, diğer alanlarda olduğu gibi, Kürt kadın hareketi ve yazım alanında da, Kürt kadınının hak ettiği yeri alması için, gerekli çabanın verilmesini bir görev olarak görüyoruz. Bu anlamda, Kürt gazeteciliğinde önemli bir yeri olan "KÜRDİSTAN" Gazetesi'nin 100. yıldönümü kutlandığı bu yıl, bizim de 7 yıldan beri aralıksız sürdürdüğümüz yayın organı "JİYAN"ın 24. sayısı ile, Kürt kadın gazeteciliği ve yazım alanında bir katkı sunduğumuzu umuyor ve bundan onur duyuyoruz.

Aslında, daha önce tasarladığımız şekliyle çıkarmayı düşündüğümüz 23. sayıyı, bazı teknik nedenlerle, özel bir sayı olarak çıkarmak durumunda kaldık. Siz değerli okuyucularımızın, o mini dergimizi de severek okuduğunuzu umuyoruz.

23. sayımızdan bu yana geçen üç aylık süre, Kürt halkı açısından önemli günlerin anıldığı ve kutlandığı bir süreç oldu. "Şeyh Said Ayaklanması, Dünya Kadınlar Günü, Halepçe Katliamı, Newroz, Margret ve Zekiye Alkan'ların başkaldırıları, Dersim Ayaklanması, Kürdistan Şehitlerini Anma Günü ve ilk Kürt gazetesi, 'KÜRDİSTAN Gazetesi'nin çıkışı" gibi, Kürdistan tarihinde önemli gelişmeleri kapsayan bir zaman dilimi olarak anıldı. 21. yüzyıla "temiz toplum" çabalarıyla girmeye hazırlanan ülkelerin aksine, bütün kirliliklerini dökmeye devam eden Türkiye'nin yine kan kustuğu, Kürt tarihi ve özellikle de Kürt kadın eylemlilikleri açısından büyük önem taşıyan bu üç aylık süreçte, Kürt kadınları, dünyada eşine az rastlanır baskı, şiddet ve görüntülere maruz kaldı.

1857'de onbinlerce kadının Newyork sokaklarına dökülerek başlattıkları o ilk eylemin kana bulanmasını dünya kamuoyu nefretle kınamış ve bir daha da bu önemli güne kana bulanmamıştı. Türkiye'de, 1998 8 Mart'ında -Dünya Kadınlar Günü'nde- Kürt kadınına uygulananlarla, Türk tarihine bir kara sayfa daha eklenmiş oldu. Gerek bu günde ve gerekse Newroz kutlamalarında uygulanan baskılar, Kürt kadını ve halkının direncini daha da perçinleştirirken, dünya kamuoyunda Türkiye'nin itibarının biraz daha düşürülmesine neden oldu. İnatla sürdürülen bu savaşın geride bırakacağı acılar ve enkazların yanı sıra, ileriye yönelik onarılması güç yaralara da yol açacağı kesindir.

Vietnam Sendromu'nun belleklerde bıraktığı iz, Türkiye ve Kürdistan'da bizzat yaşanmakta, savaşın yol açtığı tahribatlar sonucu, gelecekte çok daha fazla sorunlar yaratacak bunalımlı bir toplum, talan edilmiş, üretkenliği kısırlaştırılmış bir coğrafya oluşmaktadır. Biz Kürt kadınları olarak, savaşın durdurulması ve barışçıl bir çözüm için adımların atılması yönündeki çağrımızı yineliyor, tüm halkların bur arada yaşayabileceği eşit-adil bir düzenin kurulmasını diliyoruz. Bu savaşta çocuğunu, yakınına kaybeden tüm anaları-kadınları da, bu süreci sağlamaya katkı sunmaya çağırıyoruz!

'98 Yılı 8 Mart Kutlamaları

**B
İ
R
İ
M
L
E
R
D
E
N
N
H
A
B
E
R
L
E
R**

Berlin:
Bizler Berlin birimi olarak, bayan arkadaşlarımızla birlikte derneğimizde, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü, günün anlam ve önemini içeren bir eğlence düzenleyerek kutladık.

Eğlencemize, 100'ü aşkın bir kitle katıldı. Ayrıca, değişik uluslardan kadınların fazla katılmış olmaları, eğlencenin belki de en renkli yanıydı.

Konuşmalardan sonra Nuré, güzel türkülerle eğlenceye ayrı bir renk kattı ve katılanları coşturdu.

Duisburg:

8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla KOMJIN derneğinde bir öğ-

len yemeği eşliğinde kutlama gerçekleştirdik. Kutlama sırasında 8 Mart'ın tarihçesi, günümüz koşullarında Kürdistan ve Avrupa'daki kadının konumu, örgütlenme zorunluluğu, ve olan örgütler arasındaki güven ve işbirliği konularında karşılıklı sohbet edildi. 'KOMJIN Merkez'in çıkarmış olduğu 8 Mart bildirisi okundu ve dağıtıldı. Newroz sonrası tekrar bir

araya gelme kararı alarak, kutlamayı halaylar çekerek sona erdirdik.

Köln:

Birim olarak bu yıl, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü iki aşamalı olarak kutladık.

İlki, Alman kadın kuruluşlarıyla, 7 Mart 1998 günü, Köln-Roncalliplatz'da kutlandı. DGB,

DAB, DAG, DBF, FU-Frauen Union, VAF, SPD-ASF, UFH, Freundinnen Jungmädchen, Mädchenarbeitskreis ve Kilseler Birliği kadın gruplarının ortaklaşa kutladıkları bu günün hazırlıkları 4 ay önceden başladı. KOMJIN, başından itibaren bu hazırlıklarda yer alan tek yabancı kadın grubuydu.

8 Mart'a yönelik adı geçen kadın kuruluşlarının amblemlerinin yer aldığı ortak

bir afiş çıkarıldı ve önceden dağıtımı sağlandı. 7 Mart günü de, Roncalliplatz'da standların açılması düşünülmüştü. Ancak havanın yağmurlu ve rüzgarlı olması nedeniyle, gerçekleşemedi. O gün dağıtmak üzere, önceden alınan 1000 adet gül dağıtıldı, gelen geçene bilgi verildi. Ayrıca her grup kendi çıkarmış olduğu bilidiriği dağıttı. KOMJIN olarak bizler de, sadece Roncalliplatz'la kalmayarak, Schilder-

Köln'de, Alman kurumlarıyla birlikte düzenlenen 8 Mart'ın afişi

B gasse ve Hohestraße'yi de
i dolaşarak, yaklaşık 600 bil-
R diri dağıttık ve bilgi ver-
i dik. Bunun yanısıra, yanı-
M mıza gelip bilgi ve adresi-
L mizi alan Alman kadınları
E oldu. Daha sonra da, üstle-
R rinde kadınların talepleri-
D nin yer aldığı 500 adet pem-
E be balon havaya uçuruldu.
N Havanın rüzgarlı oluşu, ba-
H lonların uzun süre ve uzak
A mesafe ile havada uçuşmalarını sağladı.
B Gelen gazeteciler de manzarayı fotoğrafladı ve bilgi aldı.
E Yağmur nedeniyle, etkinliğe erken son verildi.

H İkinci aşama olarak da, ertesi gün, 8
A Mart 1998 günü, Köln-Naturfreundehaus'da halka açık bir Kültür Gece-
B si düzenlenerek kutlandı. Yaklaşık 200'e yakın insanın katıldığı gece, açılış konuşmasından sonra saygı duruşu ile sürdürüldü. Saygı duruşu esnasında sunucu arkadaş, Kemal Burkay'dan bir Kürtçe şiir okudu. Ardından Küçük Aram flütle bir kaç dinleti sundu. Daha sonra, Köln KOMJIN birimi adına Hüsniye arkadaş, günün önemi ve güncel durum üzerine bir konuşma yaptı.

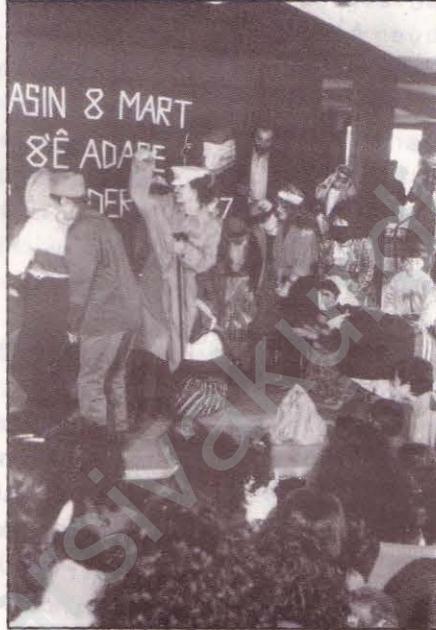
Ayhan arkadaş, bir şiir sundu.

Çocuk saz grubunun müzik dinletisinden sonra, KOMJIN MYK'dan bir arkadaş, kadın çalışması ve örgütlenmesinin önemini içeren bir konuşma sundu. Sonra da Leverkusen KOMCIWAN Folklor Grubu, birbirinden güzel oyunlar sergiledi. Gece, Dersim Müzik Grubu'nun Kürtçe, Türkçe sunduğu

türkülerle sürdü-rüldü. Gecenin sonunda, yaklaşık bir saat kadar, halaylar çekildi.

Bir de değeri 30,-DM ile 200,..-DM arasında değişen 4 tane hediye için çekiliş yapıldı. Böylelikle, gecenin masraflarına biraz olsun katkı sağlanmış oldu. Bir taraftan da, Kürt yemekleri standı yer aldı.

6 saatlık bir süreden sonra, gece

Köln 8 Mart'ından bir görünüm

son buldu.

Leer:

8 Mart kutlaması nedeniyle Leer kentinde yaptığımız kutlamaya 80'in üzerinde Kürt, Türk, Alman kadın katıldı. Etkinliğin başında konuşan bir arkadaşımız KOMJIN'in çalışmaları ve amaçları ile ilgili bilgi verdikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü: "8 Mart Dünya Kadınlar Günü biz Kürt kadınlarımızın konularından dolayı çok önemlidir. Uzun süreden beri ülkemizde devam eden kirli savaş bizlere bir anne, bir eş olarak bir takım sorumlu-

Bluklar yüklemektedir. Bu
ikirli savaşın durdurulması
Riçin biz kadınların elele
ivererek örgütlenip barıştan
Myana olanlarla birlikte se-
Lsimizi duyurmamız gerekir." **E**
RDaha sonra günün anlamına
Duygun şiirler okundu, ka-
Edınlara güller dağıtıldı,
NKürt müziği ve Kürt mutfağı
Htanıtıldı. Türk ve Alman
Akadınları ile ülkede süren
Bkirli savaş konusu uzun
Euzun tartışıldı ve anne ve
Rkadın olarak kirli savaş
Lkarşısında neler yapılabi-
Eleceği konuşuldu. Kürt ka-
Rdınlarının yaşadığı sorun-
Dların ancak bir araya gele-
Erek ve mücadele ederek aşı-
Nlabileceği dile getirildi. **H**
AOldukça coşkulu geçen kut-
Blama, bu tür toplantıların
Etekrarlanması dilekleriyle
Rsona erdi.

Mannheim:

KOMJIN'lı kadınlar olarak
 Mannheim'da bu yılki 8 Mart
 kutlamalarına şehir merke-
 zindeki Paradeplatz'da aç-
 tığımız standla başladık.
 Diğer kadın grupları ile
 birlikte açtığımız standı,
 Kürt kadınlarının yaşamları-
 nı anlatan resimlerle don-
 attık. Stand gelinlik kız
 gibi süslenmişti. Ayrıca
 çevredeki kadınlara KOMJIN
 Merkez'in hazırladığı 8
 Mart bildirilerinden 100
 adet dağıttık. Daha önceden
 CORAGE adlı kadın örgütü
 ile kurulan kontak sonucu
 KOMJIN tarafından çıkarılan
 bildiri megafondan da okun-

du. Ayrıca standı gelen kadınla-
 rın Kürdistan ve Kürt kadınları-
 nın durumu ile ilgili sorularını
 cevaplandırdık.

KOMKAR'ın lokalinde gerçekle-
 ştirdiğimiz kutlamalara ise yak-
 laşık 70 kişi katıldı. Burada da
 8 Mart'ın önemi ile ilgili bil-
 diriler okundu. Çocuk korusu ile
 Irak Kürdistanı'ndan Ozan Mahmut
 ve Ozan Hüseyin'in dinletilei
 zevkle izlendi. Halaylar çekil-
 di. KOMCIWAN'lı arkadaşların ha-
 zırladığı, kadın-erkek ilişkile-
 rini konu alan skeç çok beğenil-
 di. Hazırlanan yemekler erkek
 arkadaşlar tarafından misafirle-
 re sunuldu. Kutlama sohbetle so-
 na erdi.

Münih

KOMJIN-Münih birimi olarak, 8
 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü,
 "Kulturreferents" kurumu ile or-
 taklaşa düzenlediğimiz bir et-
 kinlikle kutladık. Kutlamaya,
 KOMJIN'dan konuşmacı olarak Sey-
 ran Şirvan katıldı. Şirvan ko-
 nuşmasında, Kürt kadınlarının şu
 anki durumu hakkında bilgi vere-
 rek, Kürt kadınlarının bu günü
 yine yürekleri buruk, gözleri
 nemli bir şekilde karşıladıkları-
 nı, kadınların üzerlerindeki
 baskıların şiddetle devam etti-
 ğini ve ulusal mücadelede Kürt
 kadınının da erkeğinin yanında
 yer aldığını belirtti.

Yaklaşık 100 kişinin katıldığı
 etkinlik, Koma Hévi müzik grubu-
 nun sunduğu dinletiden sonra,
 şiirler ve halk oyunları göste-
 risi ile sona erdi.

Nürnberg:

KOMJIN-Nürnberg birimi olarak,
 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ile

BIYAN

Bilgili olarak Nürnberg Kürdistan İşçi Derneği-KOMKAR'ın dernek lokalinde bir toplantı gerçekleştirdik. Toplantının açılışını yapan KOMJIN-Nürnberg birimi temsilcileri konuşmalarında Kürt kadınının durumuna değinerek dünyada olduğu gibi Kürdistan'da da kadın sorunu olduğunu, ancak Kürt kadınlarının sorunlarının daha ağır olduğunu vurguladılar. KOMJIN-Merkez ve Demokrasi ve Barış Partisi-DBP Kadın Komisyonu tarafından çıkarılan bildirilerin okunmasının alkışlarla desteklendiği toplantıda, KOMJIN-Nürnberg birimi olarak DBP'li kadınların verdikleri mücadeleyi desteklediğimizi belirttik. Toplantıda "Komeleyi Afratani Kurdistan" (Kürdistan Kadınlar Derneği) adına bir konuşma yapan Güney Kürdistanlı Perwin Zend, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün Kürt kadınları için daha büyük önem taşıdığını, çünkü Kürt kadınının ulusal, sınıfsal ve cinsel olarak büyük baskılar altında yaşadığını dile getirerek, Kürt ve dünya kadınlarını bu baskılara karşı mücadeleye çağırdı. Toplantıda ayrıca davul-zurna eşliğinde govendler çekildi, müzik dinletisi sunuldu. Nürnberg ve çevresinde yayın yapan Radyo Z Kürtçe redaksiyonu "Dengê Kurdistan" aynı gün bir saatlik yayını 8 Mart'a ayırdı. KOMJIN

MYK Üyesi Z. Rewşen ile bir röportaj yapan radyo, yayınında diğer kadın örgütlerinden temsilcilerin görüşlerine de yer verdi. Konuşmasına, "kutlama" kelimesininin Kürt kadınının durumuna fazla uymadığını belirten Z. Rewşen, KOMJIN olarak 8 Mart tarihinde Almanya'nın onbeşi aşkın bölgesinde Kürt kadınlarının sorunlarını dile getiren toplantılar gerçekleştirdiklerini, 8 Mart'ın kendileri için mücadelelerini daha da yükselttikleri bir gün olduğunu ve bu mücadelelerini sonuna kadar sürdüreceklerini söyledi.

Wuppertal:

VHS'de 8 Mart günü bir kutlama gerçekleştirdik. Programa saat 14.00'de "Devrim ve Demokrasi Şehitleri" adına saygı duruşu ile başlandı. Ardından, KOMJIN-Merkez Yürütme Kurulu adına Zerin Tek, Kürt kadınlarının hem Kürdistan'da hem de Almanya'daki durumlarını içeren bir konuşma yaptı. Tek'in konuşmasından sonra Koma Biyan halk dansları topluluğu sahneye çıktı. Topluluk, Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden derlenen oyunları sergiledi. Programın sonraki bölümünde, gecede sunuculuk da yapan Türkan Parlak, Kemal Çıplak'ın eşliğinde seslendirdiği türkülerle izleyenlere zevkli anlar yaşattı. Ardından, Wuppertal-KOMCIWAN korosunun seslendirdiği Kürtçe şarkılar izleyicilerin yoğun beğenisini kazandı. Koronun programının ardından etkinliğe yarım saat ara verildi. Etkinliğin ikinci bölümü, Wuppertal-KOMCIWAN'ın Halepçe katliamının 10.

B yıl dönümü nedeniyle hazır-
ladığı mizansenin sergilen-
mesiyle başladı. KOMJIN-
Wuppertal birimine ekonomik
katkı sağlamak amacıyla ger-
çekleştirilen çekilişin ar-
dından, yine Wuppertal-KOM-
CIWAN tarafından hazırlanan
ve Kürdistan'da günlük yaşa-
mın bir parçası haline ge-
len baskı ve baskın-
lardan yo-
la çıkarak, Cu-
martesi
Annele-
ri'ne ka-
dar uzanan
bir süreci
dile geti-
ren tiyat-
ro oyunu ser-
gilendi. Son olarak da ge-
ceye Hagen'dan katılan Koma
Hêvi müzik grubu sahnede
yerini aldı ve seslendirdi-
đi Türkçe ve Kürtçe parça-
larla izleyenleri coşturdu.
Etkinlik sonrasında, 8 Mart
nedeniyle KOMJIN-Merkez'in
çıkardığı bildiriler dağı-
tıldı.

Hollanda-Den Haag:

Bizler, Hollanda'da yaşa-
makta olan Kürt kadınları
olarak uzun süreden beri
yürüttüğümüz çalışmalar so-
nucu, birimizde KOMJIN'ı
oluşturduk. KOMJIN olarak,
bir çalışma programı hazır-
ladık ve çalışmalarımıza
başladık. Bu çalışmalardan
biri de "8 Mart Dünya Ka-
dınlar Günü" ile ilgili et-

kinliğimiz oldu.

8 Mart'la ilgili çalışmalar iki
ay önceden başladı. Den Haag Şe-
hir Belediyesi'nin çağrısıyla
hazırlıklara başlanan bu çalış-
malarda, KOMJIN olarak ilk gün-
den itibaren yer aldık. Biz,
Kürdistanlı kadınlar olarak bu
kutlamada, kendi kimliğimizi ve
kültürümüzü tanıtmayı hedefle-
miştik.

Wuppertal-KOMCIWAN Gençlik Korosu

Den Haag
Belediye-
si'nin des-
teğiyle dü-
zenlenen bu
güne, deđi-
şik ulus-
lardan -
Kürt, Türk,
Fas, Suri-
nam ve Hol-
landalı- 300'e

yakın kadın katıldı. Bizler bu
kutlamaya, önce Kürt giysilerini
tanıtın bir defile ile katıldık.

Çeşitli yörelerden, birbirinden
güzel giysilerin sunulduğu defi-
le, büyük bir ilgi ile izlendi.
Ardından, KOMJIN kadın Folklor
Ekibi olarak, davul zurna eşli-
ğinde Kürt milli kadın giysi-
leriyle oyunlar sunuldu.

Salonun bir başka bölümünde de,
Kürt yemeklerini tanıtan bir ye-
mek standı açıldı.

Büyük bir coşku ve neşeyle iz-
lenen kutlamanın odak noktası,
Kürt kadınlarıydı. Grup olarak
çok ilgi gördük, ilgi duyanlara
bilgi verdik, ilişki ağımızı ge-
liştirdik. hedefimize ulaştığı-
mızı sanıyoruz. Bundan sonra da
bu tür örgütlü çalışmalar yapa-
cağız.

Selam sana, yürekli direnişçi!

Diyarbakır'da yıl 1974. Dışarıda ılık bir Mayıs rüzgarı esiyor. Tarih birazdan tanık olacağı olaylar için mahçup. Sabahın erken saatleri.

Tekmeyle açılan kapının sesiyle ilkindi Leyla ve hemen doğruldu. Düşmanın O'nu güçsüz ve bitkin görmesini istemiyordu çünkü. "Sorguya" dedi bir ses. Bu kaçınıcı sorguydu, kaçınıcı işkence, kaçınıcı zulüm, bilmiyordu Leyla. Ama şundan çok emindi, bu son sorguya götürülüşüydü. Leyla, yüreğinde taşıdığı sırlarını vermiyordu Saddam'ın uşaklarına. İşte bu yüzden biliyordu ki, bu sondu.

Korkmuyordu. Aksine, gurur duyuyordu savunduğu, inandığı ilkeler uğruna ölmekten. İri kıyım, sakallı bir adamın yanına getirdiler O'nu. "Bu son şansın" dedi adam, "Konuş". Leyla sustu, cevap verme gereği bile duymadı. Sadece adama baktı. Adam ürktü gözlerin bu karşılaşmasından. Sanki sorgulayan o değil de, Leyla'yımış gibi korktu. Sonra gözlerini kapatıp avazı çıktığı kadar bağırdı: "Götürüün".

Leyla'yı idam sehpasının başına getirdiler. Gözlerini bağladılar. Leyla sevindi. Çünkü, bu zavallıların yüzüne bakarak ölmek istemiyordu. Derin bir soluk aldı. Ülkesinin özgürlüğünü düşündü, uçsuz bucaksız çayırları, yaylaları düşündü. Annesini düşündü bir de. Ülkesi uğruna can veren nice yiğitleri, direnişçi-

leri düşündü. Mücadele arkadaşlarını, dostlarını, sevdiği tüm insanları düşündü. O ülkesinin özgürlüğünü göremeyecekti. Varsın olsun. Gelecek kuşakların, pırıl pırıl genç kızların, delikanlıların özgür yaşamaları için O kendini feda ediyordu, seve seve. "Herşey ülkem Kürdistan için" sözleri, süzülde dudaklarından. Sonra, "Son sözlerini söyle" dediler. "Yaşasın Kürdistan, kahrolsun sömürgecilik"... Sevgili Leyla, gözün arkada kalmasın, sen rahat uyu. Çünkü, senin gibi, ülkesi için direnen binlerce insan bıraktın geride. Senin bıraktığın bayrağı onlar taşıyor şimdi. Seni katleden zavallılar çoktan unutuldu, silinip gittiler yeryüzünden. Ama sen hergün yeniden diriliyor, başka başka Leyla'ların bedeninde.

Ozan Can Gülşenoğlu ne güzel anlatıyor seni. Dinle bak!

Kolları arkadan bağlı,
Saçlarından sürüyerek getirdiler
Leyla'yı

Söyle dediler;
Kimsin, kimdi arkadaşların?

Adım Leyla'dır bayım.
Babalarının adıyla tanınır
Benim ülkemde insanlar,
Yani anlayacağın
Leyla Qasım'dır adım soyadım.
Arkadaşlarıma gelince...
Çok var tanıdığım, tanımadığı
Olimpia de Gouges,
Roza Luxsenburg,
Clara, Cezayirli Cemile

ve diğerleri
Bilmem hangisini soruyorsunuz?
Ne diyor bu Kırad(*) kaltağı
Gavur isimleri sayıyor bana,
Tek anladığım Cemile adı,
Diye bağırdı ağız köpürerek
Tanrı dağı kadar müslüman
Albay rütbeli bir Saddam uşağı
Bir aşağı, bir yukarı
Odada dolaşıyordu albay
Aklını başına topla,
doğruyu söyle
Kimdi arkadaşların?
Biliyorum masumsun sen
Biliyorsun "dokunmayız"
Biz masumlara
Söyle de kurtul,
Kimdi arkadaşların
Niçin "düşün" bu yola?

Söyledim isimlerini
Arkadaşlarımın bayım.
Bu yola ise "düşmedim"
Bu yolda doğdum ben
Ben KAWA'nın dişisiyim
Amerika'nın kızıl derilisi.
Harlemin zencisiyim bayım
Ve Mezrabotan uygarlığının
sahibiyim.

Yatırın dedi kaltağı
Cepler açın vücudunda
Meydan okumak neymiş
Gösterin şuna...
Usandı falaka
Usandı coplar
Usandı işkenceci
Ama usanmadı Leyla
"Kahrolsun sömürgecilik,
Yaşasın bağımsızlık* oldu
son sözleri
Ve bir bayrak gibi
Sallandı idam sehpasında.

(Tarihi randevu, yıl 1988)
Ben Leyla Qasım bayım

Belki siz tanımazsınız beni
Sizden önce bir albay vardı
burada

Ölmüş olmalı ve öldü daha
niceleri

Ama ben çoğaldım bayım
Türkü türkü yayaldım.
Marş oldum peşmergelerin dilinde
Mahkemelerde haykırıyorum,
Halepçede ölüyorum
ve öldükçe çoğalıyorum bayım
Önde KAWA ve isyancı şehitler
Ve Napalm çocukları
Ve Halepçe şehitleri
O güzel gün gelende
Şehitler korosunda yerimizi
alacağız

Ve o en güzel türküyü,
Bağımsızlık türküsünü
Hep bir ağızdan haykıracağız...

(*) Irak'ta Kürtleri aşağılamak için
kullanılan bir sözcük.

Cigerxwin ise seni şöyle anlatıyor,
Leyla Şehid adlı şiirinde:

Şêr, şêr e, mêr e yan jin e
Nişan bı dest, Leyla mın e
Pola ye dıl wek asın e
Leyla ki ye?

Leyla jin e.

Leyla mın e

Leyla mın e...

Leyla delal û pır çeleng
Leyla cıwan û şox û şeng
Xwe daye kuştın wek pıng
Şêr e lı nav Kurd daye deng
Leyla ki ye?

Leyla jin e.

Leyla mın e

Leyla mın e...

Katledilişinin 24. yılında seni,
sevgiyle, saygıyla anıyoruz.

KARIN AĞRILARI VE MART AYI

N Yıl 1960, mevsim ilkbahardı. Aylarca bağ, bahçe, dağ ve tarlaları beyaza boyayan metrelerce yükseklikteki karların, artık erimeye başladığı, yerini şarıl şarıl akan suların coşkusuna bıraktığı ve doğanın en canlı demini yaşadığı günlerdi. Doğadaki kırıdamalar gibi, köyümüzde ve köylüler arasında da, evimizde de bir hareketlilik, bir telaş vardı.

İlkokuldaydım. Henüz araba yolu olmayan köyümüzden, resimlerini sadece ilkokul kitaplarından tanıdığım ve daha sonra adının "jip" olduğunu öğrendiğim arabalar, sık sık gelip geçiyordu. Ve yine benim için erişilmez bir bulgu olan uçaklar, gece gündüz korkunç sesleriyle uçuşuyorlardı. Bu alçak uçuşların normal olmadığını ve bazı olayları işaret ettiğini de çok sonradan öğrenecektim.

Annem ve babam, bu jip ve uçakların sesleriyle uyanır, hemen dışarı fırlarlardı. Babam, gece gündüz radyonun başındaydı. Köylüler de gelip, geç vakitlere kadar dinlerlerdi. Bir gün, yaklaşık 56 ekran televizyon büyüklüğündeki radyomuzun, hatırlayabildiğim kadarıyla 1-2 kilo ağırlığında, 25 santimetrekare büyüklüğünde olan pilleri bitmişti. Babam çok üzülmüştü, ne yapacağını bilemiyordu. Tam da o gün, daha önceleri sık sık misafir ettiğimiz diğer devlet me-

murları gibi, geceyi köyde geçirmeleri gereken jandarma ve askerler, jiplerini köyün aşağısına parkedip bize misafir olmuşlardı. (Kimi jandarmaların, köyün çevresinde nöbet tuttuklarını, kiminin de bizim evi denetlemek amacıyla o gece bizde kaldıklarını seneler sonra öğrenecektim.)

Babam, bir köylü olmasına ve feodal yanları da bulunmasına rağmen, düzgün Türkçe konuşmam nedeniyle, bu tür konuklara benim servis yapmamdan değil sakınca, tam tersine onur duyardı. Kendilerine servis yaptığım sırada babam radyonun pillerinin bittiğini ve duyduğu sıkıntıyı belirtiyordu. Jandarmanın biri, ertesi gün kasabaya inip, tekrar döneceklerini ve alabileceklerini söyleyince, babamın sevinç ifadesini unutamıyorum. O sevinçle, çocuğu yaşındaki o jandarma ve askerlere ellerini yıkamaları için, beni beklemeden kendisi ibrikle su dökmeye başladı, hizmet etti.

İki gün sonra pil gelmişti. Akşamları köylüler bize gelip, lamba ışığının altında radyonun başında birikip, can kulağıyla dinlerlerdi.

Osırada, köyümüzde bir hayvan hastalığı salgını vardı. Özellikle de at ve katırlar etkileniyordu bu salgından. O gün veya ertesi gün, evimizin arka bahçesinde otlamak üzere saldırdığımız atlardan biri öldü. Ölüm haberini alan annemin, damın

Derken, 3-4 gün sonra haber alınmıştı. 27 Mayıs ihtilali olmuş, öğrenci olayları son bulmuştu. Uzak-yakın köylüler, geçmiş ol- suna gelmiş. Ağabeylerim -den de bir şekilde haber alınmıştı. Babam, zaman zaman hayvanla kasabaya gider, gece yarısı dönerdi. Bu şekilde haber almış olmalıydı.

üzerinden bakarak, "oh oh oh, ne gelirse onların başına gelsin yarabbim!" diye sesli sesli konuştuğunu gördüm ve bir anlam veremediğim bu sevincini sordum.

Bana bunun, üniversitede okumakta olan iki ağabeyimin, onun deyişiyle "birbirini öldüren öğrenci olayları"ndan, bir şey olmadan kurtulmaları için bir işaret olabileceğini ve onun için rahatlattığını anlatmaya çalıştı.

Hem görsel yayının henüz olmayışı ve benim de gazete okuma ve takip etme durumunda olmayışım nedeniyle, hem de okuduğum ilköğretim kitaplarından fazla etkilenmiş olmalıydım ki, insan öldürmenin ders kitaplarında okuduğum "Osmanlı ve Haçlı Seferleri" savaşlarında olduğu gibi sanmış, büyük bir korkuya kapılmıştım. İlk aklıma gelen şey, kesik kafalardı. Bir an, Haçlı Seferleri'nde kesilen düşman (!) kafa-

larını sıırıklara takarak, padişahattan ödül almak için yarışa giren savaşçılar geldi gözlerimin önüne. O zamana kadar, ezberleyerek övgüyle anlattığım ve hep "Pekiye" notu aldığım o tarih konularını canlandırdım gözümde, o kafalardan birinin ağabeylerimden birine ait olabileceğini düşündüm ve içimi sadece korku sardı. Ben artık, öğrenci olaylarını kendi anlayışıma göre canlandırır olmuştum. O günden sonra da, annemle aynı yatakta yatmaya başladım. İlkokulu bitirinceye kadar da tek başıma yatamadım.

Ben artık korkak, ürkek ve bir o kadar da meraklı olmuştum. Ben de radyoyu dinliyor, ama pek anlayamıyordum. Babamla köylülerin değerlendirmelerini dinliyor, olayların içyüzünü anlamaya çalışıyordum. Bu ne kadar sürdü, hatırlayamıyorum.

Bu sırada, evimizde kalıp, 7 kilometre ötede bulunan nahyedeki ortaokula giden iki erkek çocuğu akrabamız, hatırlamadığım bir nedenle köylere gitmişlerdi. Birkaç gün sonra onlar geldi. Ben hemen onlara olayı anlatmaya başladım. Olayın biraz daha bilincinde olan bu ikisi, benim zayıf noktayı yakalamışlardı. Durmadan soru soruyordum. Onlarsa, kendilerine kuru üzüm, halkalı şeker (babam her sonbaharda şehire gider bütün kış için bu ve buna benzer kuru yemişler alırdı), ceviz vs. vermem karşılığında, beni aydınlatacaklarını söylüyorlardı. Üzüm ve şeker torbaları kısa

sürede boşalmıştı. Zira, çevredeki diğer köylerde okuyan çocuklar da bu anlatımlara çağrılıyordu. Bense, kız çocuğu olma rağmen, onlarla birlikte olmakta pek sakınca görmüyordum. (Bu, sanırım evimizde sürekli öğrenci çocukların kalmasından ve onların ev insanı olarak görülmesinden kaynaklanıyordu.) Bana, savaşların şimdi nasıl yapıldığını anlatıyorlardı. Kafam iyice karışmıştı. Ben böyle karışık düşüncelerle günleri geçirirken, bir-iki atımız daha heeder olmuştu. Ben de artık buna sevinir olmuştum.

Derken, 3-4 gün sonra haber alınmıştı. 27 Mayıs İhtilali olmuş, öğrenci olayları son bulmuştu. Uzak-yakın köylüler, geçmiş olsuna geliyorlardı. Ağabeylerimden de bir şekilde haber alınmıştı. Babam, zaman zaman hayvanla kasabaya gider, gece yarısı dönerdi. Bu şekilde haber almış olmalıydı.

Birkaç gün sonra da, ağabeyimin biri gelmişti. Yaşadıkları için seviniyordum, ama savaş ortamını düşünmekten kurtulamamıştım. Ve bugün de hala izini taşıyorum. O nedenle de ben öğrencilerime, benim öğretmenlerimin Osmanlı savaşlarını zevkle anlatacak duruma gelmemi sağlamak için bana uyguladıkları yöntemin kirliliklerini düşünerek, zorunlu kalınmadığı sürece, şiddete başvurmanın ve savaşlarla övünmenin yanlışlığını kavratmaya çalışıyor ve onları insan sevgisiyle donatmak için çaba harcıyorum.

Evet, bu benim ilk sezdiğim ama, ne istediklerini de henüz tam anlayamadığım Türk devlet yetkililerinin karın ağrılarından biriydi. Ve belki de, beni onları tanımaya zorlayan ilk etken de o oldu. Bu, Türk asker ve jandarması ile de ilk karşılaşmamdı. O zaman Türk askeri, benim için kutsal bir insandı. Düşmanlara karşı bizleri koruyan sadece onlardı. Öyle öğretmişlerdi. (Atatürk de bir askerdi!) Bizzi kurtaran askerlere yine minnettardık!

Bu bilinçle, ilk-Okulu bitirdim. Sonra, yatılı bir okula yazıldım. Orada, hem büyük şehir olduğu için daha çok imkana sahip olacağımı, hem de ortaokula giden bizdeki iki akraba çocuğu gibi, daha fazla şey öğrenip etrafımdaki insanlara anlatacağımı ummuştum. Ama umduğumu bulamamıştım. Hepimiz kızdık ve kaldığımız mekan, da etrafı duvarlarla çevrili, modern bir hapishaneydi. Zaten

Bu doğumla birlikte, karın ağrıları biraz olsun dinmişti birileri için. Protesto ve anma yoluyla belirli günleri yaşatanlar sindirilmeye çalışılmıştı, bir noktada başarılı da olundu. Ama birileri vardı ki, sinmemişti. Tam tersine perçinleşti bu süreçte. KÜRT ULUSAL HAREKELERİ

kızların bildiği çok şey de olamazdı! Erkeklerin her şeyi yapabileceği öğretilmişti. Artık bir durgunluk dönemi başlıyordu benim için.

Okulumuzun uzun koridorunun bir köşesinde, bir radyo vardı. Öğretmenler dinlerdi sadece. Hepsi de değil, bir kısmı. Okulda, radyo dinlemek veya herhangi bir gazete bulundurmamak mümkün değildi. Ama ben, hafta sonları evci olarak çıkardım. Böylelikle, dışarda olup bitenleri biraz olsun duyabiliyordum. Yine kıpırdamalar vardı. Bu kez de, üniversitelerde öğrenci olayları oluyordu. 1960'ı, çocukluğumu ve o zaman yaşadığım korkuyu düşündüm. Ama bu kez, merak daha ağır basmıştı, öğrenme olanağım daha fazlaydı. Sonuçta öğrendiğim, yine devlet yetkililerinde bir "karın ağrısı!"nın başladığıydı. Avrupa'da başlayan, sonra da Türkiye'ye, sol görüşlü öğrencilere yansıyan direnişti bu. Yetkililer, yine "Türkiye elden gidiyor" naralarıyla, kıyımlara başlamış, tüm demokratik kitle ve kamu kurumlarını kapatmış, 60 Anayasası'nın getirmiş olduğu birtakım özgürlükleri yine yok etmeye çalışıyordu. Ve yine kurtarıcıların (!) -askerlerin- karın ağrıları tutmuştu.

Ve karın ağrıları çoğalmaya başladı. 12 Martlar, 1 Mayıslar, 6 Mayıslar, 15-16 Haziran İşçi Hareketleri!

Bu günler gelmeden aylar öncesi; protestoların yapılabildiği düşünülerek önlemler alı-

nırdı. Burjuva basın da buna kılavuzluk ederdi. Bir dönem geldi ki, bu tür önlemler yetmez oldu. Demokratik güçlerin giderek büyümesi ve sivil katmanları da saflarına alması, birilerinin karın ağrılarını, ardı kesilmeyen karın sancularına dönüştürmüştü. Bu sancuların sonunda "12 Eylül" doğdu. Bu doğumla birlikte, karın ağrıları biraz olsun dinmişti birileri için. Protesto ve anma yoluyla belirli günleri yaşatanlar sindirilmeye çalışılmıştı. Bir noktada başarılı da olundu. **Ama birileri vardı ki, sinmemişti. Tam tersine perçinleşti bu süreçte: KÜRT ULUSAL HAREKETLERİ.**

Bu, onların korkulu rüyası oldu. Artık, komünizm tehlikeli hastalık olmaktan çıkmış, yeni bir tehlike ile karşı karşıya gelmişlerdi. Bu korkuyu yenmek için, insanlığa sığmayan her türlü yüzkarası yönetime başvurdular. Kürt denilen bu belalı insanları (!) sindirmek, hatta katlederek yok etmek, devletin tek görev alanı oldu neredeyse. Sindireceklerini umdular. Umdular, ama tutmadı. Üstelik de, artık unutulmaya başlanan 1-6 Mayıslar, 16 Haziranlar, Kızılderre gibi anma günlerinin yerine, yeni bir kutlama günü, (yine baharda) filizlenmişti: **NEWROZ!** Hem de yığınların desteğiyle! Bu kez ağrılar, bütün vücutlarını sarmış, kuduz hastalığına dönüşmüştü. Mart ayı onlar için, korku saçan ay oldu.

Her Mart ayı yaklaştığında, aylarca önce önlem almayacak çalışan devlet yetkilileri, her

türlü kirli yöntemi kullandı. Bir halkın en doğal hakkı olan bayram kutlamasını dahi vahşetle bastırmaya çalıştı. Sonra, bu bayrama "NEVRUZ" diye, adını değiştirerek, kendisi sahip çıkma-ya başladı. Yüzyıllarca sonra, kendilerine ait olmayan bir gele-leneğe sahip çıkmalarının doğal görüleceğini sana-
cak kadar aptalca davranan bu yetki-
liler, Kürtlerin bu vesileyle bu bay-
ramdan vazgeçecek-
lerini sandılar. Bu da tutmadı. Ama gö-
rünen odur ki, baş-
kalarının kültürle-
rine sahip çıkarak
varlığını koruma
alışkanlığı edinen
bu gözü dönmüş yet-
kililer, kana da
doyacak gibi değil.

Bunun en somut
örneğini, yine
bu yılki Mart ayında yaşadık.
Hemen hemen tüm dünya ülkelerin-
de kutlanmakta olan "**Dünya Emekçi
Kadınlar Günü**"nü, daha önceleri ko-
münist kadınların kutladığı bir
gün olduğu gerekçesiyle yasakla-
yan ve bastıran zihniyet, son
birkaç yıldır kendisi sahip çı-
kıyor ve kendi anlayışı doğrul-
tusunda kutluyor. Şahsen ben, bu
geri zihniyeti aşım bu aşamaya
gelmelerini ve nihayet bu günü
kabul etmelerini kendileri açı-
sından bir ilerleme olarak görü-
yor ve seviniyorum da. Ama, aynı
günü kutlayan Kürt kadınlarına
bu yıl İstanbul-Taksim Meyda-

nı'nda uygulananları, dünyanın
hiç bir ülkesinde görülme-
yen bir vahşetle kana bulamalarını ve
buna seyirci kalanları da şid-
detle kınıyorum. Bu noktada, kü-
çücük yaşta kutsadığım o kurta-
rıcı amcaları (!) bugün, korku-
lacak, nefretle anılacak hale
getirenleri de kınıyorum.

Bu devlet, bir
Kürt kadınının
eylemine dahi ta-
hammül göstereme-
yecek ve kendi
anlayışı dışında
yaklaşımları gö-
güsleyemeyecek ka-
dar aciz bir dev-
let midir? Bunun
hesabını nasıl
ödeyeceği konusun-
da, sorguya çeke-
bilecek bir potan-
siyeli yok mudur?

Evet, Mart ayı
Türk devlet
yetkilileri ve tüm
yöneticileri için, her zaman bir
karın ağrısı olmuştur. 8 Mart-
Dünya Kadınlar Günü'yle, 16
Mart'la, 21 Mart-Newrozlarla,
Gazi Olaylarıyla! Bu anlayış de-
ğişmedikçe, başta Mart ayı olmak
üzere diğer bahar ayları da, de-
mokratik güçlerin diğer önemli
ve anma günleri de bir KARIN AĞ-
RISI olarak kalacaktır!

Artık devlet yetkililerinin
bu karın ağrılarından, Tür-
kiye halklarının da hak etmedik-
leri "**kirli toplum, kirli dev-
let**" imajından kurtulması gerek-
tiğine inanıyorum.

GIRÊ EVINÊ

E
s
k
e
r
r
ê

B
o
y
i
k

Lî Kurdistanê, lî pala çiyayên bîlind girek heye, jê ra dibêjin Girê Evinê. Heta zarokên wi deriyê biçûk ji çiroka Girê Evinê dîzanin. Ezê jî we ra wê çirokê gîlikim. De, zarokên delal, werin dora min rûnên, rind guh bîdine min.

Dibêjin wextekê, ki demê bûye nîzanîm, ew mihûm ji mine, çimki timê ji gelê Kurd boy azaya welat, mal û şerefa xwe diji neyarên xûnxur şer

kiriye; wexteki usan ji mêr, mêrxas, efat û egitên Kurdan disa derketibûne çiyayên xwe û bî mêrani diji neyarên Kurdistanê xwe şer dîkîrin...

Dijmîn bî leşker, silihê giran; tank, top, erebe, teyare, balafir bûn, bî ser leşker û gêneralên xwe. Mêrxasên Kurd; şivan, gavan, cotkar, xwendevan... Destevala bî mêrani û hunerê xwe.

Lî rex wi giri ra rê mina weriseki dîkîşiya û dîkete paşla çiyê. Lî wi wari ew riya tek û tenê bû, ku têra mirov karibû biçûya nava çiya.

Leşkerê dijmîn mina hercar lî ser riya xwe gund û şênê Kurdistanê dişewitandin, wêran dîkîrin, zar-zêç, jin, kal-pir dîkîştin û lî wê rê ra silih, xurek, alikari digihandin leşkerên xwe...

Çendek bû, ku leşkerên neyar nîkaribûn riya lî rex gir ra derbaz bûna, biçûna hewara hevalên xwe. Yê ew çend roj bûn paşla çiyê da ketibûn halê giran, xweşmêrê Kurd dora wan girtibûn û derbê giran lî pey hev digihandinê...

Kê jî wê rê ra hildîkîşiya, nedigihîşte ber gir. Erebe, tank diteqîyan, çekdar birindar dibûn, dîhatin kuştin, balafir di hewa da dişewitin.

Qumandar û gêneralên neyar bî tîrs, saw, bî kin û rîk aliyê gir da dînehêrin û ji ber dîra-nên xwe da dîdane çêra, digotî "Têrorist"...

Pey çendeki ra neyar qewatên xwe cîvandî hev, bî hezara leşker, erebe, tank û tikfîr hîcûmî gir kîrîn. Te yê bigota neyarê çavxwin dîxwestin kelake Kurdistanê yê kevîri yê dewîr û zemana zewt kîrana. Fesal hêdi-hêdi leşker ber bî hevraz hildîkîşiyân.

Hildîkîşiyân, dîtîrsiyân. Gêneral pîr fesal bûn, bî saw her tûmekî, her kevîreki û newaleke dora xwe dînihêrin. Gîhiştine serê gir. Wîra xêncî zînar û qeya, kes tune bûn. Gêneralê serekleşker bî çavê xwe bawer nedîkîr, bî tîrs dora xwe dînihêri... Leşker, erebe, tank

**Ruhê her şehideki
bûye kulilkeke rengin
çiyayê welatê xwe xemilandine.
Loma kulilkê çiyayên Kurdistanê
ewaqas pîr û bedew in.
Pelê wan ramûsin...
Ramûsin û Evinê,
şehidên Kurdistanê bir nekin...**

komi ser gır bûn, tikfır hatın wır danin.

Gışk hiviya hukumê gêneralê xwe bûn.

Gênêral lı ber zinareki mezın sekini. Lı ser zınar, bı zımanê Kurdi, bı herfên mezın nıvisarek hebû.

“Kê bı zımanê van têrorista xwendinê dizane, bira pêşda bê”. Gênêral bı dengêki bılind dey lı hazıra kır.

Kesi turuş nekır dengê xwe bıke.

“Kuro Seydo, ne tu qoriçi yi, lawê axayê wan kûçikan i, xwerziyê şêx i... Tu dizani, dizani, netirse, werê vê nıvisara nelet bıxwine... Ezê maaşê te yê heyvekê dubarekım, were... Ax, koka we bıqele...”

Seydo kumê xwe derxist, çû lı ber gêneral temene bû, sekini, destê wi ramûsa, nıvisara lı ser zınar xwend:

**“Ez Evin ım, keça Kurdistanê,
Mın xwe kırye qurbana welêt,
Ezê boy azaya Kurdistana xwe
Bıvıme bırûsk**

û lı dilê neyar da bıteqım!”

Hela hê Seydo xwendın kuta nekırıbû, nişkêva, teyê bıgota erd qelişi, qeya lı hev çûn, mina aleke kesk û sor û zer keçeke bedew derket û lı ser qeya lape bılind sekini.

“Bıgrın, zêndi bıgrın jı mın ra binın”, bû qújina gêneral û tır-sa jı ber xwe qırme kışand.

Keçık mina ala Kurdistanê, mina keskesorê jı ser qeyakê banzdıda ser qeyake dın. Dıraçısı, dimilmili, dikete orta leşker, erebe, tank û tikfıran. Leşker hım jê dıtırsıyan, hım jı lê dı-

hatine hev.

Nişkêva keçıkê xwe avite nava wan û bû teqin. Pırtiyên tanka, tikfıra, erebe, seyara çüne ezmana. Gênêral û leşkerên wi kes nema, çiti-çiti bûn ketın ser tet, dıri û suturyên çiyê, bûne xurê reşêle, qarqar û gornepişikan...

Xelqê wır û şênên dorê bı dengê teqinê jı malên xwe derketın, girê palê nêhêrin.

Pey teqinê ra cihan dı carekê va seqıri, rawestiya. Lı ser gır ra keskesoreke bedew girt. “Ew ruhê Evinê ye”, gundiya dıgotın.

Wê rojê da navê gır danin Girê Evinê.

Zarokên delal, wextê ku hûn dıçın lı nava çiyayên Kurdistanê, temıya mın lı we ye, bira nekın, ese herne Girê Evinê, axa wır ramûsın. Wıra tım kulilk hene, ew ruhê Evinê ne. Wana neçının, pelê wan ramûsın.

Evin xwişka mın e, xwişka te ye, xwişka hemû Kurdan e...

Evinê jiyana xwe da, ku hûn bıjin, em bıjin, Kurdistan bıji...

Eger hûn lı ser Girê Evinê venebın, xem nekın, her gavek axa Kurdistanê bı dewr zemana, bı xûna hezara şehidan hatiye avdanê.

Ruhê her şehideki bûye kulilkeke rengin çiyayê welatê xwe xemilandine... Loma kulilkê çiyayên Kurdistanê ewqas pır û bedew ın.

Pelê wan ramûsın... Ramûsın û Evinê, şehidên Kurdistanê bir nekın...

Jêrenot: Ev nıvisar jı rojnama Hêvi, hejmar 64 hatiye girtın.

Bu dile kim sahip çıkacak?

Z
R
e
w
s
e
n

Daha önce Almanca olarak JİYAN'da "Anadilin Önemi" ile ilgili bir yazı yayınlanmıştı. Kaç kişi, ne kadarını okuyabildi, bilemiyorum. Kaleme alınan her yazı, genelde bir mesaj içerir. Bazı yazılar da vardır ki, mesajla birlikte içinde bir ÇAĞRIYI da barındırır. Bu yazım da başlığından da anlaşılacağı gibi, yanıt bekleyen bir çağrı olacak.

Bir ulusu bütünleştiren önemli öğelerden biri de, dil birliğidir. Bir insanın konuştuğu dil, hangisi olursa olsun, onun iletişim sağlamada kullandığı bir araçtır. Bu, anadil olabilir veya içinde yaşadığı toplumun egemen dili olabilir. Burada önemli olan kişinin karşısındaki ile iletişim sağlayabilmesidir.

Ama "Anadil" olarak adlandırılan dil, insanın kimliğini ifade eden, dolayısıyla kişiliğini de belirleyen dil olduğu için, ayrı bir öneme sahiptir. Dilbilimcilerin açıklamalarına göre anadil; *ailede anne veya aile bireyleriyle çocuk arasında konuşulan ve ilk iletişimi sağlayan dildir*. Demek ki, anadilin öğrenilmesinde ve çocuğun kişilik kazanmasında en büyük rol ailedir. Başka bir deyişle, çocuğun kimliğini bulması ve sağlıklı bir kişilik kazanması, ailenin elindedir (İstisnalar hariç).

Peki, bu kadar büyük bir işlevi olan bu kurum, görevini yerine getiriyor mu? Hele bizim gibi, büyük bir bölümü uzun süre kim-

lik bunalımı yaşamak zorunda bırakılan bir halkın bireyleri olarak, bu görevimizi ne kadar yerine getirebiliyoruz?

Değişik uluslardan olmalarına rağmen, aynı dili kullanan birçok ülke var. (Arapça, İngilizce, İspanyolca...) Ama bazı diller, sadece bir ulusa ait olup, sadece o halk tarafından kullanılırlar. Bu özelliği taşıyan bir anadil, o dili kullanan tek bir ulusun var olduğunun kanıtıdır.

Kürtçe de bu dillerden biridir. Yıllardır uğruna savaş verdiğimiz ve nice bedeller ödediğimiz ULUSAL VARLIĞIMIZ, bugün baskı ve hunharca katliamlara rağmen varlığını koruyorsa, bunu, sahip olduğu kültüre ve bu kültürü yaşatan diline borçludur.

Kürdistan'ın 1514 yılından itibaren, Osmanlı ve Pers imparatorlukları arasında süren savaşlarla hakimiyetini yitirerek, Kürdistan'a hakim olmaya başlayan diğer halkların egemenliğinde dahi varlığını sürdürmesi, yine dili sayesinde olmuştur.

Daha sonraki yıllarda, Kürdistan dört parçaya bölündü. Kürtler, yeni TC'nin kurulmasıyla birlikte de inkar, sürgün ve asimilasyon politikalarının en kirlisini yaşadı. Ama yaşanan tüm kötü koşullara rağmen Kürt dili yaşadı. Kuşkusuz dilin bugünlere gelmesinde en büyük pay Kürt analarınınındır. Bu durum Kuzey Kürdistan Kürtleri için daha önemlidir. Zira yaşlı kadın sa-

JİYAN

yısı azaldıkça, Kürtçenin de giderek daha az kullanıldığı ortaya çıkıyor. Kürt ulusal hareketinin hız kazanmasına karşın, aile içerisinde kullanılan konuşma dilinin giderek anadilden uzaklaştığını görüyoruz. Her ne kadar son 20 yılda, Kürtçe basılan eserler çoğaldıysa da, Kürt dilinin kullanılmasında bir gerileme söz konusu. Elbette ki, bunun çeşitli nedenleri var. Son 10-15 yıl zarfında Kürdistan'da yürütülen kirli savaşın beraberinde getirdiği köy boşaltmaları, insanların batıya göç etmek zorunda bırakılmaları, sürekli Kürtçe konuşan kuşağın giderek azalması, kimliğine sahip çıkan politik insanların, '80 darbesinden sonra Avrupa ülkelere sığınmak zorunda kalmaları... gibi nedenler sıralanabilir. Ama bunların hiçbiri haklı gerekçeler değil.

Yukarıda değindiğim gibi, bir yandan Kürt basın-yayın, radya, televizyon gibi iletişim araçlarında gözle görülen bir artış söz konusu iken, öte yandan, aile içinde Kürtçenin konuşulmaması, en azından çocuklara öğretilmesi konusunda çaba harcanmaması, büyük bir çelişkidir. Ve bana göre biz Kürtlerin en acı tablolarından biridir.

Daha da acısı, ülkedeyken Kürtçe konuşan çocukların, Avrupa ülkelerine geldikten sonra, Kürtçe konuşmayı bırakıp, Türkçe öğrenmek için gösterdikleri çabadır.

Kürdistan'ın köylerinde okula başlayınca, ya da batıya sürülünceye kadar Kürtçe konuşup, daha sonra Türkçe konuşmak zo-

runda kalan çocuk ve ailelerin durumu biraz olsun anlaşılır da; hiçbir baskı uygulanmadığı halde, hatta tam tersine olanakların çok olduğu Almanya'da ailelerin, çocuklarıyla anadilleriyle konuşmalarını ve çocuklarına kendi dillerini öğretme konusunda çaba harcamamaları anlaşılır gibi değil.

Yıllardır okullarda Kürtçe eğitimi ve anadil dersi verilmesi yönünde uğraş verilmektedir. Bu uğraş verilirken, istenildiği oranda olmasa da, bazı anne-babalardan destekler geliyor. Ama, uygulamada aynı istek ve desteği görmek mümkün olmuyor. Kimileri, anadil dersini veren veya verecek olan öğretmenin politik görüşünü beğenmediğinden dolayı çocuğunu göndermeyecek kadar dar görüşlü. Kimileri ise, çocuğunu boş zamanlarını değerlendirmesi için spor, bale, müzik... gibi sosyal faaliyetlere göndermeyi, Kürtçe öğrenmesinden daha önemli görece kadar kendi kültüründen kopuk. Kimileri de, kadın hakları konusunda olduğu gibi, "Eşitliğe evet, ama benim evimde olmamak kaydıyla (!)", demokrat gibi görünen kişiler, başka çocuklar için gerekli gördüğü kaçınılmaz bir gereksinimi, kendi çocukları için görmeyecek kadar da aslan demokrat (!). Biz böyle bir utancı yaşıyoruz.

Peki, bu dile kim sahip çıkacak? Çocukların kendisi mi? Anne-babalar mı? Eğitimciler mi? İnan hakları savunucuları mı? Demokratik kurum ve kuruluşlar mı? Resmi kurumlar mı? Yoksa hepsi mi? Kim sahip çıkacak bu dile?

Fıkraların güzelliği, fıkra anlatmanın yeri ve zamanı

**N
e
c
i
d
e
k
e
l**

Yığınla sorun içinde yaşamın güzelliklerini yakalayıp bunlardan keyif almak, bir nebze olsun gülümsemek herkesin harcı olmadığı gibi, insanları keyiflendirmek ve gülümsetebilmek de öyle...

Sorunları yoğun yaşayan ülkelerde, mizah ögesi ön plana çıkıyor. Politikacılar, özellikle mizah dergilerinde mizaha konu oluyor. Politikacılar yanında, ekonomik sıkıntılar da fıkraların üremesine yardımcı oluyor.

Günlük sıkıntılar, anlatılan birbirinden güzel fıkralarla bir çırpıda (geçici bile olsa) unutuluyor.

Bana göre aşağılamayan, özellikle de kadın cinselliğini içermeyen her türlü fıkra güzeldir ve müstehcenliğin dışındadır. Bunlar dışındaki her fıkrayı keyifle dinlerim ve herbiri hafızamda yer alır. Fıkra yeri ve zamanı geldiğinde anlatmak ya da dinlemek, o fıkrayı hem unutulmaz hem de anlamlı yapıyor. Ancak bazı öylesi tatsız olaylar anlatılıyor ki, içinizden fıkrayı anlatmak geçiyor, ancak susma gereği duyuyorsunuz. Çünkü o anda fıkra anlatmak hem abes hem de yaraya tuz basmakla eşanlamlı oluyor. Böylesi bir olay yaşamıştım.

Bir süre önce, aşırı yağmurların İzmir'e duman attırdı-

ğı günlerde, yoksul bir Kürt yakınımın varı yoğu da (!) sele gitmişti. Kadıncağız ne yapacağını, ailesinin ne olacağını bilemediğini gözyaşları içinde anlatıyordu. Gözyaşlarımla onun perişanlığını paylaşırken, son cümlesi bana bir fıkrayı hatırlattı; anlatamazdım.

Kaçakçılık yapan bir Azeri Kİran'a her geliş gidişinde 1 metrekairelik yerde çay yapıp satan bir Kürde her zaman uğruyor. Zaman içinde dost oluyorlar. Kürdün bütün varı yoğu 1 metrekairelik çayocağındaki araçlardır. Azeri kaçakçılık yaparken yakalanır. Fıkra bu ya, bizim Kürt de bir suçtan ceza alır ve aynı cezaevine düşerler. Biraz sohbetten sonra Kürdün gözleri dolu dolu olur ve derin bir iç geçirdikten sonra kader arkadaşına şöyle der:

T e dit bıra, ew dem, dezgeh gışk çü...

Çocukların dünyaya bakışlarını, ne yazık ki onların gözleriyle göremediğimiz için, birçok güzelliği yakalama şansından da yoksun kalırız. Ta çocukluğumda Erivan radyosunda dinlediğim o çocuk fıkrasını hiçbir zaman unutmadım. Onların dünyasını, olaylara bakışlarını çok güzel anlattığına inandığım bu fıkrayı, sizlerle paylaşmak istiyorum.

Zarok, çav tiji hêsır, dıkeve hundır: "Bavo", dibê, "Şü-

şeki hubir buha ye?"

- Na lawé mın, çıma dıpirsi?
- Mın şüşeki hubir rokire ser xaliçé, diya mın şeré mın kır, mın kuta. Bo vé yeké dıpirsım, Eger ne buha be, diya mın çıma mın kuta?

Kadınlara çokca laf edilir ancak, bazen onlarsız olmak ya da onların adını unutmak bile fıkradaki gibi kötü sonuçlar doğurabiliyor. Bu fıkra da böylesi bir esprinin ürünü.

Bizden biri Amerika'da paraşütle atlama eğitimi görüyor. Eğitim tamamlandıktan sonra atlama sırasına geldiğinde, ilgili şöyle diyor:

Atladıktan sonra üçe kadar sayın ve birinci düğmeye basın, açılmazsa ikinciye, açılmazsa üçüncüye, açılmazsa dördüncüye, yine açılmazsa artık yapabileceğiniz birşey yok. Artık Meryem Ana'ya dua edeceksiniz.

Bizimki birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü kısımları ciddiye alıyor da Meryem Ana kısmını es geçiyor.

Atlayış başlıyor. Tümünü aynı anda atıyorlar. Şanssızlık bu ya bizimkinin birinci... hiçbir düğmesi çalışmıyor. Hızla yere doğru inerken, paraşütle salına salına yere inen birine soruyor: "Allahaşkına söyle ba-

na, neydi o kadının adı?"

Bazen öyle olaylar yaşanır ki, karşıdakinin düşünceleri bir bakışından, mimiğinden hatta yürüyüşünden sezilebilir. Sezilebilir de sezildiği açıkça söylenemez. Ya ne yapılır? Öyle davranılır ki, hem o düşüncelerin sahibi yerilir hem de utanırılır. Karacaoğlan da öyle yapmış.

Bir gün, Karacaoğlan eşeğine binmiş, gidiyormuş. Karşından da Kars'ın kadısı ile Sisim'in müftüsü geliyormuş. İçlerinden biri şöyle demiş:
- Densize bak hele. Koskoca adam, yaz sıcakta zavallı hayvanı kan ter içinde bırakmış.
- Saz da çalıyor, demiş öteki. Baksana elinde saz var, kafirdir zahir.

Karacaoğlan oldukça uzakta. Ancak abdala malum olurmuş ya, abdal Karacaoğlan'a da öyle olmuş. Bir süre sonra Karacaoğlan eşeğinden inmiş. Eşeği döve döve onlara yaklaşmış:
- Merhaba ağalar.
- Merhaba da bre gafil! Ne istersin ağzı var dili yok hayvandan? Ne yaptı ki sana onu döversin?

Karacaoğlan durur mu? Beklediği soru bu zaten. Cevabı yapıştırmış:

**Bana göre aşığılamayan,
özellikle de
kadın cinselliğini içermeyen
her türlü fıkra güzeldir ve
müstehcenliğin dışındadır.
Bunlar dışındaki her fıkrayı
heyifle dinlerim
ve herbiri hafızamda yer alır.**

JİYAN

- Nasıl dövmeyeyim? Ben ona, bırak şu eşekliği, saz çal da adam ol derim. O ise tutturmuş, yok ille de ya ben Kars'a kadı olacağım ya da Sisim'e müftü...

Yukarıda da söz ettiğim gibi, siyasi olaylar da fıkraların yaratılmasında önemli bir unsur...

Adamın papağanı hem çok zeki hem de çok geveze. Papağan camın önünde güneşleniyor. Bu arada bir grup sosyalist genç gösteri yaparak yürüyorlar.

- Kahrolsun faşistler, kahrolsun yobazlar...

Papağan bu, geveze, durur mu?

- Yaşasın faşistler, yaşasın...

Göstericiler öfkeleniyor, sahibinin gerici biri olduğunu düşünerek eve giriyor ve adamcağızı bir güzel dövüyorlar.

Adam öfkeli söyleniyor:

- Bana bak. Bir daha benzeri bir olaya neden olursan, yemin ederim bütün tüylerini yolar, tavuk kümesine kapatırım seni.

Bu olayın ardından günler geçiyor. Birgün yine bizim ki güneşlenirken bu kez sağcı göstericiler geçiyorlar, slogan atarak:

- Kahrolsun komünistler, kahrolsun solcular...

Geveze papağan yediği zılgıtı unutmuş olacak ki, "Yaşasın komünistler, yaşasın solcular" diye bağıırıyor.

Bu sefer de bu göstericiler, papağanın sahibinin solcu

olduğunu düşünerek dalıyorlar eve, Allah yarattı demeden, adamı adamakıllı dövüyorlar. Adamcağız kendine geldiğinde, hayvanın tüylerini yoluyor ve söylediği gibi onu tavuk kümesine atıyor. Tavuklar onun bu halini görünce başlıyorlar kıkır kıkır gülmeye. Papağan öfkeleniyor:

- Kikirdemeyin edepsizler. Ben sizin gibi fuhuştan düşmedim buraya. Benim suçum siyasi.

Yıllarca önce çalıştığım bir sendikada, mali kriz nedeniyle "Sonradan ödenecektir" denilerek 7 ay gibi bir süre maaşsız çalışmak zorunda kalmış, sonu gelmeyince işten ayrılmıştım.

Maaş almayalı 4 ay gibi bir süre geçmişti ki, işe bir uzman alındı. İkinci maaşsız ayın sonunda başladı kıvranmaya. Evliydi ve çocuğu da vardı. Ne yapacağını bilemiyordu. Ona 'Belki 1 ay gibi bir süre maaş alamayabilirsin. Sonra işler düzelecektir' sözü verilmişti; ancak ne yazık ki böyle olmamıştı. Hele ki bizlerin uzun süreden beri maaş almadığımızı ve daha da alamayacağımızı öğrenince daha da huzursuz olmuştu. O arkadaşın kıvrandığını gören bir başka arkadaşım, "Bana anlattığın cehennem fıkrası tam da bu arkadaşına göre, anlatsana" dedi. Ve biz gülerken kendisi, "Sen bizim gövdemizin yukarısını görmüşsün" diyerek başladı anlatmaya. Fıkra şöyleydi:

Adam yaşamı boyunca hiç yanlışlık yapmamış. Allahın güzel bir kulu ve ödülünü de cennete giderek alıyor. Ancak müt-

hiş bir sigara tiryakisi olan adam, bir süre sonra cennetin monotonluğundan sıkılıyor. Allaha yakarıyor:

- Madem ki ben senin sevgili kulunum, burada çok sıkıldım, göster bir cehennemi de göreyim neler oluyor, lütfen!

Allah sevgili kulunu kıramıyor. O an bir bulut aralanıyor ve adam cehennemden bir görüntüyle karşılaşır. Manzara şöyle: Belden yukarı kısmı görünen bir grup insan, fosur fosur sigara içiyorlar. Yaşarken sigara tiryakisi olan adamın aklı başından gidiyor. Yeniden Allaha yalvarıyor:

- Lütfen, diyor. Ben cehenneme gitmek istiyorum.

Allah şaşırıyor. "Bak" diyor. "Olay gördüğün, anladığın gibi değil. Gel vazgeç. Çünkü dönüşü de yok bunun."

Nuh, diyor da peygamber demiyor adam. Yalvarmaya devam ediyor.

- Ben gitmek istiyorum.

İsteği oluyor ve adam görün-geliyor. Kapı açıldığında şaşakalıyor. Gördüğü adamların bel-den aşağıları pisliğin içinde ve sigaralardan son yudumu aldıklarında da zebani sesleniyor:

- Bir dakikalık sigara molası bitti. Haydi geri ..kun içine ve adamlar gömülerek kayboluyor-

lar!..

Zaman zaman çeşitli konularda seçim yapmak zorunda kalırız. Önümüze çeşitli şıklar konur, tercih yapma şansımız da yoktur. İşte böyle tercih yapma şansı olmayan ancak yığınla şıklarla karşı karşıya olan iki asker-in hikayesi.

Savaş dönemi, alarm veriliyor. Bunun üzerine iki asker yataklarından fırlıyor ve hızla giyinmeye başlıyorlar. Askerin biri oldukça sessiz ve mülayim, öteki ise, oldukça geveze, giyinirken bir yandan da durmaksızın konuşuyor:

- Eyvah! Savaş başladı. Cephe gerisinde çalışırsak belki kurtuluruz da cephede savaşırsak iki şık var: Ya öleceğiz ya da esir olacağız. Ölürsek yine neyse de esir olursak iki şık var: Ya İngilizlere esir olacağız ya da

Almanlara. İngilizlere esir olursak yine neyse de Almanlara esir olursak iki şık var: Ya bizi ticarete kullanacaklar ya da sanayide. Ticarete kullanılsak yine kurtulduk da sanayide kullanılırsak iki şık var: Ya bizi sabun yaparlar ya da tuvalet kağıdı. Sabun yaparlarsa yine yırttık da tuvalet kağıdı yaparlarsa ..ku yedik.

Biraz gülümsetebildiysem ne mutlu bana. Dostlukla.

Sorunları yoğun yaşayan

Ülkelerde, mizah öğesi ön-

plana çıkıyor. Politikacılar,

özellikle mizah dergilerinde

mizaha konu oluyor.

Politikacılar yanında, ekono-

mik sıkıntılar da fıkraların

üremesine yardımcı oluyor.

AVRUPA KÜRDİSTANLI ÖRGÜTLER KONFEDERASYONU (EURO) KURULUŞ KONGRESİNİ GERÇEKLEŞTİRDİ

N Avrupa Birliği sürecinin tamamlanması yönünde hazırlıklar hızla sürüyor. Bir yandan üyeliğe alınacak ülkeler ile görüşmeler yürütülüyor, öte yandan '99 yılı başında ortak para birimine geçmek için zorunlu koşullar yerine getirmeye çalışılıyor. Avrupa Birliği ülkeleri, aralarında, ekonomik politik, toplumsal, kültürel ve hukuki alanlarda ortak uygulamalara gitmeyi, dış politikada birlikte hareket etmeyi, giderek dünyadaki gelişmelerde etkin bir güç olmayı hedefliyorlar. Avrupa Birliği üyesi ülkeler ile diğer Avrupa ülkelerinde yaşayan Kürdistanlı göçmen ve mülteciler açısından bu süreç çok büyük taşıyor. Biz, çalışmalarını Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yürüten Kürdistanlı çatı örgütleri, dernekler, gençlik ve kadın örgütleri ortak sorunların çözümüne yönelik çalışmalarda eşgüdümü sağlamayı, birlikte uygulamaya konabilecek çalışma programları üretebilmeyi ve karşılıklı dayanışmayı, mücadelemizin verimi açısından önemli ortak işlerimizi Avrupa düzeyinde daha etkin, yaygın ve sonuç alıcı bir biçimde duyurmak için güçlerimizi konfederasyon çatısı altında birleştirmeye karar verdik.

Dokuz Avrupa ülkesinden, KOMKAR-Almanya, KOMKAR-İsviçre, KOMKAR-İsveç, KOMKAR-Danimarka, Kürt Danışma Merkezi-İngiltere, Kürdistanlı Göçmenler Derneği-Avusturya, KOMKAR-Hollanda, KOMCIWAN-

Hollanda, KOMKAR-Belçika, KOMKAR-Fransa, KOMCIWAN-Almanya, KOMJIN-Almanya delegelerinin katılımıyla 4-5 Nisan 1998 tarihinde gerçekleştirilen kuruluş kongresinde, konfederasyonun adı EURO-KOM (Avrupa Kürdistanlı Örgütler Konfederasyonu) olarak belirlendi. Konfederasyon kongresinde seçilen konsey ve yürütme kurulu çalışmalarına başladı. Konfederasyon çalışmalarının ağırlık noktasını oluşturan amaçları şöyledir:

- Konfederasyon, Avrupa ülkelerindeki Kürdistanlı kuruluşların çatı örgütüdür. O, Avrupa ülkelerindeki dernek ve kuruluşları bir araya getirir, çalışmalarını koordine eder ve böylelikle Kürdistanlı örgüt ve kuruluşlar arasında birlik, dayanışma ve yardımlaşmayı sağlamaya katkıda bulunur. AB ülkelerinde yaşayan Kürdistanlı göçmenlerin toplumsal yaşantısının her alanında karşı karşıya buldukları sorunların çözümünde yardımcı olur. Yerli halk ve göçmenlerin arasında dostluk bağlarının, dayanışmanın gelişmesine çalışır.

- Konfederasyon, göçmenlerin AB toplumunda sosyal, hukuksal ve politik hak eşitliğini elde etmeleri için çalışır.

- Konfederasyon, uluslararası anlaşma ve sözleşmelerle güvence altına alınan insan hak ve özgürlüklerini savunur, bunların uygulanabilmesi için çaba sarfeder. Bu bağlamda, Kürt halkının ulusal ve demokratik haklarını savunur. onunla dayanışmada bulunur.

Örgütlenme üzerine birkaç söz

Beşliği görünce eski okurlar, 'yine temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp aynı konuyu önümüze koyuyorlar' diye düşünebilirler. Ama zaman zaman aynı konuları tekrar etmek gerekiyor. Hem genelde örgütlerle, özelde ise kadın örgütleriyle yeni tanışan insanlara bunun gerekliliğini anlatmak, hem de kadın örgütlenmelerinin olmazsa olmazlığını henüz kavrayamamış kişiler varsa, bir nebze de olsa kafalarını açmak için.

Bu yazıda "Kadın örgütlülüğü gerekli midir?" tartışmasına girmeyeceğim. Geline aşamada bunu boşa zaman kaybı olarak görüyorum. Çünkü, kadının örgütlenmesini gerektiren tüm koşullar ne yazık ki, bugün de geçerliliğini koruyor. Hala sınıflı toplum ve onu besleyen erkek egemen anlayış mevcut. Üstelik Kürt kadın örgütlülüğünün, Kürt Kadınları Teali Cemiyeti'ne kadar dayanan 80 yıllık bir örgütlenme geleneği de varken.

Belki soruyu şöyle yöneltmek daha doğru bir yaklaşım olur: Kürt kadınları neden örgütlenmek zorundadır? Ya da önce şöyle soralım: İnsanlar neden örgütlenme ihtiyacı duyarlar?

Bir yerde örgütlülüğün söz ediliyorsa, orada mutlaka düzenden, sistemden, işleyişten, yarıgıdan... yana bir rahatsızlık veya bir haksızlık vardır. İşte bu sorunu veya haksızlığı yaşayan insanlar biraraya gelip, yaşadıkları sorunlar çerçevesinde

kendi örgütlülüklerini kurarlar. Bunu birlikte daha güçlü ve etkili olacakları bilinciyle ya direkt iktidarı hedefleyerek partiler aracılığıyla ya da böyle bir iktidar kaygısı taşımadan ama devlet üzerinde baskı grupları oluşturarak demokratik kitlere örgütleri ile yaparlar.

Peki, kadınları örgütlülüğe ya da ayrı örgütlülüğe iten sebepler nelerdir?

Belki klasik olacak ama kısaca da olsa belirtmeden geçemeyeceğim. Bilindiği gibi insanların sınıflı topluma geçişiyle birlikte, iktidar da erkeğin eline geçer. Bu geçişle kadının konumunda köklü bir değişiklik yaşanır. Kadın, cins olarak toplumda ikincil konuma düşer. Erkeğin egemen olduğu bu ilişki ve anlayış biçimi, diğer toplum biçimlerine (feodal, kapitalist) eklenerek günümüze kadar gelir. Dolayısıyla kadın, geçmişten gelen ve ne yazık ki, çoğu zaman da kadınlar tarafından gelecek kuşaklara taşınan, erkek egemen anlayışın bir sonucu olarak, toplumda taşıdığı cinsel kimliğinden dolayı ikincil konuma düşer.

Bunun yanında kadın, taşıdığı sınıfsal kimliği ile de, ait olduğu sınıfın veya tabakanın sorunlarını yaşar. Örneğin, burjuva bir kadının yaşadığı sorunla, işçi kadının, hatta aynı sınıfa ait olsalar bile işçi bir erkeğin yaşadığı sorunlar aynı değildir.

Ve kuşkusuz kadınlar, toplumun

diğer bireyleri gibi, ait oldukları ulusun sorunlarını da kendi benliklerinde yaşarlar.

Yani, Kürt kadını, ulusal, sınıfsal, cinsel kimliğinden dolayı, ezilir, sömürülür, aşağılanır ve tüm bunları erkeklerden farklı yaşar. İşte tam da bu nedenlerden dolayı kadın, örgütlenmek üstelik de erkeklerden ayrı örgütlenmek zorundadır. Çünkü, yaşadığı bu üçlü ezilmişliği, bu üçlü esaret zincirini, ancak kendinin yaratacağı örgütü aracılığıyla, yine kendi ortadan kaldıracaktır.

Peki, nasıl bir örgütlülük?

Eğer adı geçen örgütlülük bir kadın örgütlülüğü ise, işiniz biraz zor. Çünkü, partiler, demokratik kitle örgütleri, mesleki kurum ve kuruluşlar...

gibi örgütlenmelerde, bir hedefiniz vardır, bir de bunu besleyen bir programınız. Bu programa inanan insanlar gelir, inanmayanlarsa gelmezler. Ama yaratacağınız bir kadın örgütlülüğü, hem de Kürt kadın örgütlülüğü ise, işin rengi biraz farklı oluyor. Herşey öyle programda yazıldığı gibi işlemiyor. Karşınıza çeşitli sorunlar çıkıyor.

Örneğin, Kürt kadını, hem sömürge, hem ülkesi dört ayrı parçaya bölünmüş bir ulusun kadını. Bu yüzden diğer uluslara mensup kadınlardan daha özgün bir yanı var. Her parçada yaşayan Kürt

kadınının sorunları da birbirinden farklıdır. Yani, Suriye Kürdistanı'nda yaşayan bir Kürt kadını ile Türkiye Kürdistanı'nda yaşayan bir Kürt kadınının karşılaştığı sorunlar da aynı değildir. Bu yüzden örgütlülüğünüzü başta, ait olduğunuz parçayla sınırlamak zorundasınız.

Hatta aynı toplum içerisinde yaşayan kadınlar da, ait oldukları sınıfa, konuma göre farklılıklar taşırlar. Dolayısıyla sizin yaratacağınız örgüt, entelektüel Kürt kadınından okuma yazma bilmeyen Kürt kadınına,

kentli Kürt kadınından köylü Kürt kadınına, burjuva veya feodal Kürt kadınından işçi veya emekçi Kürt kadınına, evde çalışan Kürt kadınına kadar

tüm kadınları kucaklayabilmelidir. Onların yaşadığı sorunları örgütlülüğüne yansıtabilmeli ve beklentilerine cevap vermelidir. Çünkü, bazen sizin önünüze koyduğunuz hedeflerle, bu kadınların sizden beklentileri aynı olmayabiliyor. Bunları ortak bir paydaya getirmek ve aynı potada eritmek zorundasınız.

Çoğu zaman kadınlar arasında varolan bu farklılıklar, yaratacağınız örgütün önünde bir engel gibi görünse de, öyle değildir. Aksine bu sizin renkliliğinizdir. Önemli olan bu kadın tiplerini iyi tanımak ve onların

Önemli olan bu kadın tiplerini iyi tanımak ve onların renklerini örgütlülüğünüze taşıyabilmektir. Zor olansa, gerek kadınlarda, gerekse erkeklerde hakim olan önyargıyı kırabilmektir.

renklerini örgütlülüğünüze taşıyabilmektir. Zor olansa, gerek kadınlarda, gerekse erkeklerde hakim olan önyargıyı kırabilmektir.

Kimileri, toplumda kadınların ezildiğini, aşağılandığını, ikinci cins olarak görüldüğünü kabul ederler. Ama, kadınların kendi başlarına bu sorunu çözmeyeceklerine inanırlar. Böyle düşünen insanlara, birlikte neleri başarabileceğinizi anlatmak ve onları örgütlülüğün gerekliliğine inandırmak zorundasınız.

Kimileri, her ne kadar yaşanan haksızlığın farkında olsa da, kendiliğinden harekete geçmez. Siz, bu kadınları harekete geçirmek zorundasınız.

Yaşam kısa, mücadele ise uzun erimli bir iştir. Kimileri ise -ki bu kadınlar sizin yetişmiş kadronuzdur- yorulmuş ve bir kenara çekilmeyi tercih etmişlerdir. Onların bu kararlarına saygı duymakla beraber, yeniden mücadeleye katılmaları konusunda onları ikna etmek zorundasınız.

Bazıları ise, geçmişte yaptığınız hataları size karşı koz olarak kullanır ve engel olmaya çalışırlar. Bu insanları yaşananların geçmişte kaldığına ve bugünün çok farklı olduğuna inandırmak zorundasınız.

Kimileri de, kendi konumlarını, yaptıklarını veya yapmadıklarını sorgulamadan, yapılan işlerin iyi niyetlice ama verimsiz oldu-

ğunu düşünürler. Hiç değilse niyetinizin iyi olduğu anlaşıldığı için sevinir ve aslında yapılan tüm çalışmaların daha verimliyi ve güzeli bulmaya yönelik olduğunu anlatmaya çalışırsınız.

Kimileri ise, tamamen muhaliftirler. Kadın örgütlülüğünün gerekliliğine inanmadıkları gibi, yarattığınız güzellikleri, yaptığınız işleri görmezden gelirler. Siz bunlarla da ilgilenmek

zorundasınız. Çünkü, hiç değilse sizin olumsuz propagandanızı yapmamaları ve örgütlülüğe katılabilecek kadınları

olumsuz yönde etkilemeleri için, örgütlülüğün gerekliliğini anlatmak ve onları ikna etmek zorundasınız.

Üstelik de tüm bunları bıkmadan usanmadan, her an, büyük bir azimle, inatla yapmak zorundasınız. Bu da azımsanacak bir çaba olmasa gerek.

Baştaki soruya geri dönersek, örgütlenme, yukarıda da belirttiğim gibi, bu kadınların reklerini taşıyan, bağımsız bir örgütlenme olmalı.

Neden bağımsız? Öncelikle erkeklerden bağımsız. Zira bu doğal bir sonuçtur. Nasıl ki, toplumun diğer kesimleri, işçiler, öğretmenler, gençler, hukukçular vs. kendi örgütlenmelerini yaratıyorlarsa, kadınlar da erkeklerden farklı olarak yaşadıkları özgün sorunları çerçevesinde, kendi örgüt-

Kadınların aynı örgütlenmesinin gerekliliğini çok tartışmayı yararlı bulmuyorum. İnsanlar nasıl ki, diğer örgütlenmeleri doğal karşıyorlarsa, bu örgütlenmeye de aynı mantıkla yaklaşmalıdır.

JİYAN

lülüklerini yaratmalıdır. Çünkü kadınlar erkeklerden yana da sorunlar yaşarlar. Bu nedenle, kadınların ayrı örgütlenmesinin gerekliliğini, öyle uzun uzadıya tartışmayı yararlı bulmuyorum. İnsanlar nasıl ki, var olan diğer örgütlenmeleri doğal karşılıyor ve kanıksıyorlarsa, bu örgütlenmeye de aynı mantıkla yaklaşmalıdırlar.

Ayrıca ayrı örgütlenmenin sağladığı birçok avantaj da var. Örneğin, kadınlar, karma örgütlenmelerde kadın olmaktan dolayı yaşadıkları sorunları anlatamıyor ve kendilerini yeterince ifade edemiyorlar. Gerek politik yaşamda yeni oluşları, gerekse birikimlerinin erkekler kadar olmaması ve bunun beraberinde yaşadıkları utanma duygusu, yanlış yaparım veya söylerim kaygısı kadınların, bu tür yapılanmalarda sessiz kalmasına neden oluyor.

Bir diğer avantaj ise, kadınların birbirlerini daha iyi anlamaları ve daha iyi dayanışabilmeleri. Örgütlülük, kadını politikaya ve mücadeleye hazırlayan bir eğitim misyonunu da içeriyorsa, ki öyledir, o zaman bu hazırlık sürecini kadınlar, kendi örgütleri aracılığıyla, birbirlerinin tecrübelerinden yararlanarak ve birbirlerinin omuzları üzerinde yükselerek tamamlamalı, ancak ondan sonra karma örgütlenmelere taşınmalıdır. Bunun tersi de mümkündür ama, sürecin bu yönde işlemesi bana göre kadının, politik yaşamda daha çabuk ve kolay geçmesini sağlıyor. Çünkü, Kürt kadını hem

kendinin hem de ulusunun yaşadığı sorunlardan haberdar olunca, karma yapılanmalarda hem kendini daha kolay ifade ediyor hem de yönetsel kadrolarda görev alabiliyor. Böylece hem kendi gibi kadınların çoğalmasına yardımcı oluyor hem de o örgütlülüğe kadın renklerini taşımış oluyor.

Bir diğeri, yönetsel anlamda diğer örgütlerden bağımsız. Yani, kendi yönetimini, organlarını oluşturması, kararlarını kendi alması ve yine kendi yaşama geçirmesi.

Son olarak da, farklı ulus kadınlardan bağımsız. Her ne kadar kadın olma noktasında birleşiyor olsanız da, ayrı ulusların kadınları olmanız, yaşadığınız sorunları da farklılaştırıyor.

Sonuç olarak, kadınlar kendi örgütlerini kurmalı ve toplumun diğer kesimleri gibi örgütlenmelidirler. Bu onların kurtuluşunun olmazsa olmaz koşuludur. Kadınlar neden ayrı örgütleniyor diye kaygılanmak yerine, bence, neden daha önce örgütlenmediler diye düşünmek lazım. Çünkü, ancak örgütsüz toplumlarda egemenler istedikleri gibi insanları kullanır ve onların haklarını gaspedirler. Bütün hakları gaspedilen, dili, kültürü, kimliği yok sayılan bir halk, özgür olmadan onun içinde yaşayan bireylerin de özgür olması mümkün değildir.

Öyleyse kadınlar, ülkenizin kurtuluşu için, sınıfsal sömürünün ortadan kalkması için, kendiniz için örgütlenmeye!

HEVALTIYA DÛZ

Z Rojek, mar jî hevalê xwe rovi ra dibêje, "birê minê delal em êdi kal bûne, weki zemanê berê ez nikarim bi xelkê vedim û tu ji êdi nikari xelkê bixapini. Tu ji dizani me di jiyana xwe da tu kareki baş nekîr û tu kes ji, ji me herdukan hez nake. Were em bi hevra biçine hec û Xudê bira gunê me efû bike ku em ji wir şûnda jiyaneke bi namûs bîdominîn."

Rovi hinek dîfîkîre, boçka xwe wir da wê da ba dîke, der û dora mar tê dîçe, erdê bi pençîkê xwe dîkole û dibêje: "Dost û birê minî delal, min ev teklifa te pîr bi ci da dit... Weki te got, ancax û ancax hec me ji wan guna xîlaz ke, em dest bi tivtarekê xwe bîkîn."

Mar û rovi dane dû hev, ketine rêke dûr û dirêj. Herdu heval ji çiya û banyan derbaz bûn, gîhiştine ser Eres. Mar dest bi girinê kîr. Rovi ma mehtel û jî mar pîrsi, got: "Bîrayê ezîz, tû çîma bi herdu çawan dîgri?" Mar hêsrê çavê xwe paqîj kîr, bi qestina hinek fikîri û got "Ax û ax birê rovi, em haqas rê û dirban hatin, hindik maye ku em bigêjine armanca xwe. Pîr mîxabîn ez nikarim sobani bîkîm û jî vi çemi derbaz bîm, bigêjime mala mîqeddes, ax, ax.."

Rovi dûr û dirêj çav li çemê kîr û boçka xwe bada û bi dileki xweş, bi deveki ken got: "Birê mar, bîrati û dostaniya me hema qasi hatina ser çem e! Çîma çî lî min hatiye, tu jî bo tîşteki waha bê emel dîgri... Emê zehf bi hêsanî derbazi wi aliyê çem bîbîn."

Mar, jî gotinê rovi tîşteki fehm nekîr û jê pîrsi: "Birê, min fehm nekîr, dîkari hinek bi zelalî bêji?" Rovi pesn da xwe, berê xwe da çem û

bi dengeki bîlînd: "Çîma çî lî bîrayê te hatiye, tu xwe bi hustiyê min bîwalîne û serê xwe tik bike, emê bi hev ra derbazi wi aliyê çem bîbîn."

Mar pêşniyara hevalê xwe qebûl kîr, xwe hustiyê rovi waland û heta nivê Erez çûn, rovi nihêri mar hêdi hêdi hustiyê wi dîşidîne, di çiyê xwe da sekîni, dest bi girinê kîr. Mar ma mehtel û zû jî rovi pîrsi: "Birê ezîz, xêr e, çî qewimî, tu çîma wa bi şevat dîgri?"

Rovi di nav avê da du sê caran çîlma pozê xwe kîşand û bi dengeki nîzîm û bi keder got: "Birê minî ezîz, eger vegeryayi malê, jî malbata min ra bîbêje bîra werin meytê min bîbîne welat, min van deran nehêlîn."

Mar şaş û mehtel dîmine û dibêje: "Birê, ev mîrîna jî ku derket?" Rovi-tiya rovi dîgre, dest bi fêl û fîstîqa dîke û jî mar dîpîrse: "Çîma te nebihîstîbû ezê bîmrîm?"

Mar dibêje, "na bi xwedê, ez ji teze jî te dîbhêm." Rovi di bîn sîmêlan da dîkene û dibêje: "Hemi ezê bîmrîm, de were serê xwe xarke ez herdu çawên te yêr reş û belek paçkîm."

Waxtê mar serê xwe xar dîke, rovi qîrka mar da dîgre û bi quwet gez dîke heta ku mar sist dibe. Rovi marê mîrî dîkîşîne tenîştî avê û mar dirêj dîke û di ber serê mar rûdînê û dibêje:

"Bîrati û dostî da xayîntî, qelleşî nabe." Laşê mar dirêj û rast dîke û dibêje: "Bîrati û hevaltî waha dûûûz û dirêj dibe."

Belê zarokên delal, her tîm rovi û mar, dostî û dîjmîntî hene. Her insanek di jiyana xwe de hevaltî weki hevaltîya rovi û mar jîyaye. Ez hêvidar im ku hûn jî vê çîrokê tîşt derxîn, ders jê bîstînîn.

Danasina Pirtûkan

Kürt Teavün ve Terakki Gazetesi
(Nûçenama Hevkari û Pêşketina Kurdan)

Ev kovara Kurd a diroki ya ku cara pêşin dî sala 1908'an da li Stanbolê wek organa "Kürd Teavün ve Terakki Cemiyeti"yê bî Kurdi û Tırkiya Osmani derketibû û bî tipên Erebi hatibû çapkırin, dî Adara sala 1998'an da ji nû va hat weşandin.

Kargêr û berpırsiyarê vê kovarê, hozanê marşa "Newroz"ê Pîremerd bû, ku navê wi yê rastin Tewfiq bû. Serniviskarê wê ji

Ehmed Cemilê Amedi (Diyarbakri) bû.

Dî nava niviskarên wê da Bediuzzaman Seidê Kurdi, Xelil Xıyalî, Ehmed Şewqiyê Herdişî, Mehmed Tahîrê Cızîrî, Bedriyê Melatyeyî, İsmail Heqî Baban, Mezherzade Mezherê Amedi, Fethiyê Sîlêmaniyeyî, Seyfullahê Sîlêmaniyeyî, Sîlêman Nezîfê Amedi û wd. hebûn.

Her weha, dî jîmara pêşin a kovarê da belavokeka "Kürd Teavün ve Terakki Cemiyeti"yê û belavokeka serokê wê komelê Seyid Evdılqadır ji derketine.

Niviskarê Kurd M. Emin Bozarslan du sal li ser vê kovara diroki xebiti û ew jî tipên Erebi wergerand tipên Latîni û dî cîldeki mezîn ê zêdeyê 600 rûpelî da jî nû va çap kîr. Bozarslan, rûpelên kovarê yê orijînal ên bî tipên Erebi jî dîgel wergeranên bî tipên Latîni çap kîrî û ew jî wek belgeyên diroki gihandî destê xwendevanê Kurd.

DERDNAME

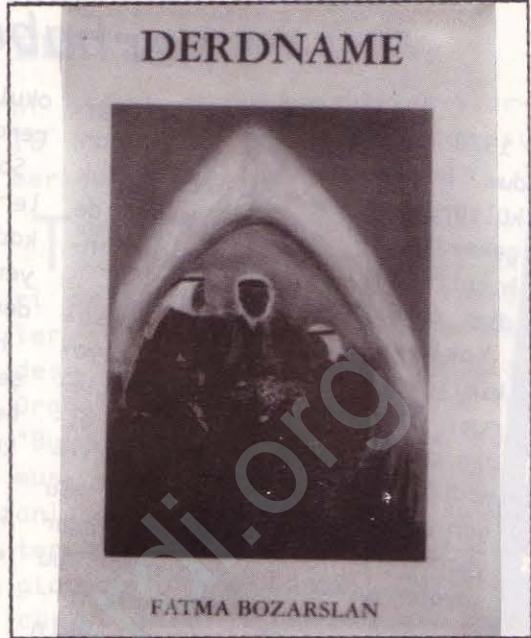
Berhevoka helbestan

Fatma Bozarslan, xanîma nivîs - pêkhatîye. Pîraniya helbestan li karê Kurd M. Emin Bozarslan e. ser gelê Kurd in. Hîn jî li ser Pirtûka wê ya helbestan "DERD - bûyerên welatên dîn in; wek şerê NAME" jî 80 helbestên Kurdi Bosnayê, Rwandayê, bîndestîya

JİYAN

Cengenan û wd. M. Emin Bozarslan ji "DERDNAME"yê ra pêşkêşiyek nivisiye û tê da daye zanin ku ev helbest çawa hatine nivisin, ev pirtûk çawa pêkhatiye.

Fatma Bozarslan bî xwe iddia nake ku ew hozanek e; ew, dî heqê van helbestan da weha dibêje: "Ev, pêjnên xanımeka Kurd in, pêjnên dayıkeka Kurd in ku lî ser hın bûyerên zor û dilêşin ji dilê wê yê şewiti keliyane û rî - jiyane ser kaxıd."

Navnişanên Xwestinê

M. Emin Bozarslan
P. O. BOX 3050
S-750 03 UPPSALA-SWEDEN

KOMKAR
Bunsenstr. 7
D-51145 KÖLN-DEUTSCHLAND

JİYAN ABONE FİŞİ

Ad:.....
Soyad:.....
Meslek:.....
Adres:.....
.....
Tel:.....
Tarih:.....
İmza:

Abone ücreti olarak DM' yi Deutsche Bank 24 27 136 BLZ: 370 700 60 nolu banka hesabına yatırdım.

(Yıllık abone ücreti 25 DM'tir.)

Lütfen bu formu doldurduktan sonra, formu ve yıllık abone ücretini yatırdığınıza dair makbuzu aşağıdaki adrese gönderiniz veya faks çekiniz. Biz de sizin derginizi gönderelim.

Adres: c/o HEVALTİ, Robertstr. 5-7, 51105 Köln

Faks: 0221-875243

Merhaba!

U 1978 yılında Almanya'da doğdum. Burada doğduğum için Alman kültürüne entegre olmakta zorluk çekmedim. Ama Alman kültürünü de hiçbir zaman sahiplenmedim, kendimi o kültürden saymadım.

R Yaklaşık 3-4 yıldır ulusal kimliğime bu kadar sahip çıkıyorum. Önceleri Türklerle Kürtlerin arasında fazla bir fark olmadığını ve sonuçta herkesin insan olduğunu düşünüyordum. Bu yüzden Kürt kimliğini bu kadar savunmuyordum. Daha sonraları bu düşüncemin yanlış olduğunu farkettim. Bu tür düşüncelerin oluşmasıyla birlikte kendimle çok mücadele ettim. "Türk arkadaşların seni dışlasalar da, sen onları değil dışlamak, böyle bir düşüncüyü kafanda bile oluşturamayacaksın" dedim. Ancak böyle yaklaştıkça daha fazla dışlandığımı farkettim. Sonuçta bu mücadelede yenik düştüm. Çünkü bu ayrımcılığa daha fazla dayanamadım. Okulda, işyerinde, sokakta daima Kürt olmanın zoluklarıyla karşılaşırıyordum. Örneğin okulda Türkçe dersine katılmak istiyordum. Maksadım Türk tarihini de öğrenmek, Kürt tarihi ile bir karşılaştırma yapmaktı. Yani tarih kitapları geçmişi nasıl yazmış, Türkler için Kürtlerin bir fonksiyonu var mıydı ve benzeri soruların yanıtlarını öğrenmek istiyordum. Öğretmenim Kürt olduğumu biliyordu. Tarih kitaplarına eleştiri getirdiğimde notumu kırırıyordu. Anlattıklarımın hepsini saçma olarak nitelendiriyordu. Böylece Kürt olmanın

okulda da fazla yararı olmadığını öğrendim.

Sokakta kırmızı, yeşil, sarı renklerden takılar taktığım için bazı arkadaşlarım selamı kesti. Gördükleri yerde kafalarını çeviriyor ve görmezden geliyorlardı.

Hep, "Kürt olmak bu kadar kötü bir şey mi?" diye düşündüm. Hayır, asla. Ne olursa olsun benliğimi, kimliğimi, kültürümü benimsediğim için mutluyum!

Birçok insan kimliğini inkar ederek, kendini herhangi bir topluma kabul ettirmeye çalışıyor. Fakat kendilerini ne kadar o toplumdaki sınıflara da, gün gelir mutlaka bir şey dokunur, rahatsız eder. Örneğin bazı çevrelere girdiğimde "Türk müsün?" sorularına "Evet" diye cevap veriyordum. Çünkü, yukarıda da belirttiğim gibi, Türklerle Kürtler arasında bir fark olmadığını düşünüyordum. Ancak buna rağmen "Evet" dedikten sonra bir suçluluk duygusu hissediyordum. "Sen Türk değilsin, senin dilin, kültürün çok farklı" diyordum. Bu tür düşünceler kafamda şekillendikçe gittiğim her yerde Kürt olduğumu, fakat Türkçe bildiğimi söylemeye başladım. Ancak insanlar bunu da kabul etmiyorlar, ısrarla Kürt olduğumu söylüyorlardı. Neden olarak da, Türk pasaportuna sahip olmamı gösteriyorlardı. Bunun doğru olmadığını ispatlamak için Alman vatandaşlığına müracaat ettim ve Alman pasaportu aldım. Bu insanlara "Alman pasaportu aldım, şimdi ben Alman mıyım?" diye sorduğumda ne yazık ki cevap alamadım.

Sonuç olarak şunu söyleyebilirim: Türk ya da Alman pasaportu taşısam da, ben bir Kürt kızırım.

Esra Uçar

JİYAN 'I ÇIKARAN HERKESE MERHABA,

U Derginizi, ara sıra, Delime geçtikçe okuyan bir Türk kadınıyım. Bir kadın olarak sizleri kendime yakın buluyor, birçok konuda görüşlerinize katılıyorum.

Sizlere, bir arkadaşımın başından geçen bir olayı yazmak istedim. Umarım yayınlarsınız.

Bu arkadaş mülteci olarak Almanya'ya gelmiş. Sığınmacı kampında, ilticacılara yatacak yer, yemek fişi, yatak çarşafı, battaniye, yastık vs. veriyorlarmış. Fakat bu arkadaşın yatacağı yerde başka birileri olduğu için kendisine "Şimdi yer yok, akşama boşalır" demişler. Çarşaf ve benzeri eşyaları almadan, almış gibi imza atmış. Sonra sözkonusu eşyaların kendisine verilmediğini görünce yine "Akşama doğru gel, verelim" demişler. Bu arkadaş da, yatacak yer olmadığı ve bulunduğu yer çok kötü koktuğu için, daha önceden Almanya'ya gelen kocasının yanına gitmiş. Kampta bulunan bir arkadaşına telefon numarasını verip, kendisini başka bir yere göndermeleri durumunda haber vermesini istemiş.

10 gün sonra, başka bir kampa gönderilecekleri-

ni öğrenince, diğer ilticacılarla birlikte tekrar sözkonusu merkeze gitmişler.

Tam otobüse binip gideceklerken, "Aldığınız eşyaları geri vermeniz gerekiyor" demişler. Bu arkadaş, "Ben almadım" dese de, derdini anlatamamış. Oradaki görevli imzayı gösterip, "Bu senin değil mi?" diye sormuş, ancak dil sorunundan dolayı anlayamamışlar. Bu arada kocası tercüman aramaya gitmiş. Kocası gidince, orada görevli bir tercüman gelmiş. Arkadaşa, "Siz çarşaf vb. eşyaları almışsınız, geri vermeniz gerekiyor" demiş. Arkadaş, "Almadım, ama imzalamdım" diye cevap vermiş. Tercüman, "Peki şimdiye kadar nerede kaldınız?" diye sormuş. O da, "Bir Türk ailenin yanında kaldım, isterseniz çantama bakabilirsiniz" demiş. Bu arada kamp görevlisi, "Siz Türk müsünüz? Ben sizi Romen sandım. Çantanıza bakmaya gerek yok, gidebilirsiniz" diyor.

Arkadaşım bunlar anlatırken bile gözleri dolu dolu oluyor, "Herkes mülteciliği çok kolay zannediyor. Özellikle kadınlar için çok daha zor" diyordu, başından geçen bu olayı kastederek Ben de bunları, belki sizleri de ilgilendirir diye sizlerle paylaşmak istedim.

Çalışmalarınızda başarılar diler, hepinizi sevgiyle kucaklarım.

Süreyya Yılmaz

Sevgili Jiyanlı arkadaşlar,

U Aslında uzun zamandan beri sizlere yazmak istiyordum. Ama hem cesaret edemiyordum, hem de yazı yazma geleneğimin olmaması beni bugüne kadar yazmaktan alıkoydu.

R Jiyan'ı sürekli takip ediyorum diyebilirim. Sizlere böylesi bir dergiyi çıkardığınız için çok teşekkür ederim. Derginiz benim için iki açıdan önemli.

D - Kadınlar tarafından çıkartılması, pek düzenli olmasa da uzun erimli olması.
- Kalemelerin kadın olması, gerek birikimlerini gerekse de yaşadıklarını içtenlikle anlatmaları.

A Bu tür bir dergiyi bu kadar uzun süre -kendi gücüyle- ayakta tutmayı başarabilmek bana göre küçümsemeyecek bir başarıdır. Hele kadınların tarihte de hem yazı yazma geleneklerinin, hem de okuma alışkanlıklarının çok az olduğu dikkate alınırsa.

N Dergide hemen hemen tüm kalemleri severek okuyorum. Ama şunu itiraf etmeliyim ki, Rojda'nın öykü türü yazıları beni çok etkiliyor. Son sayınızda yer alan Kürtçe yazıların sayılarının biraz artmış olması, redaksiyondan yazısının Kürtçe olması da ayrıca beni çok sevindirdi.

B benim sizlerden bazı temennilerim var:

- Dergide yer alan Kürtçe yazıların biraz daha arttırılması. Bunun pek kolay olmadığını biliyorum, Bakın ben de kendimi Türkçe ifade ediyorum. Ama en azından yazı yazabilen kadınların bu konuda kendilerini biraz zorlamaları, biz okurlar için de çok faydalı olacaktır. Benim tanıdığım pek çok insan Kürtçe konuşabiliyor ve belki de okuyabiliyor, ama yazamıyor. Aslında bu konuda herkese görev düşüyor. Özellikle de biz kadınlara, Kürtçeyi yaşatabilme ve gelecek kuşaklara aktarabilme açısından.

- Kürtçe veya Türkçe şiirlere biraz daha fazla yer verilmesi.

- Kadınlarla ilgili o ay basında yer alan önemli olayların derlenip, dergiye aktarılması.

- Bir de -son sayınızda göremedim- önceden varolan Kürtçe dil derslerinin devam etmesi.

Sevgili Jiyanlı arkadaşlar,

Yazı yazmanın çok kolay olmadığını, en azından kendim yazarak da tecrübe ettim. Bu yüzden yazı yazabilen insanlara saygı duyuyorum. Ama bundan sonra kendimi daha zorlayıp sizlere yazı yazmaya çalışacağım. Kimbilir bakarsınız bir gün Kürtçe yazabilirim.

Diğer yazılarda ve dergilerde buluşmak dileğiyle, hepinizi dostça kucaklıyorum.

Berna Özkök

JINÊN KURD

Yamlûki Xanım tewn dani
Zerife, Yaşar û Leyla
Û ên mayin
Kerkitê bernedan
Bı zenda zer, bı destên nazık
Her çekırın...
Dı sala 1919"an da
Bı nexş û nigarên bedew
Me guliyên wê huna
Kubar kubar rêşıyan şe kır
Seba jinên Kurda.
Xet bı xet kır dorberê wê,
Bû behra rengan
Bı şıklên xweşik xemiland
Ku ciki vala nemine
Lı nav erdên me,
Her maqûl û cıwan danışın
Û hêz bın em tevayî...
Tej û tejber
Xaliçe û berên me çekırı
Bı salan keda eni rêti
Me raxıste ber piyê
Govenda welatê xwe...
Eviniya welat, jı dayık bûyinê
Lı ser dılê me hêwiriye
Tiş tişi bûye dıl,
Ev dıl..
Teyax dıde ev dıl
Bayê azadiyê pêçaye
Canê me yê nazık û pola
Û
Pê kutaye erdê ev dıl
Bo azadi,
Bo wekhevi...

Gotinên jî bo jinan

Pîş ta her mêreki serketi da, jineke serketi heye.

Jin kaniya jinê ye.

Bûk li hespê ye, kes nîzane nesibê kê ye.

REWŞA MALA JIN E.

Şêr şêr e, çî jin çî mêr e.

Mêr koleyên dewletê ne, jin jî koleyên kolan e.

Mêrê du jinan, du rû ye.

Eslê jinê jin e.

Jin çûn hewara, mêr ketin kevara.

Jî kurê bê xiret, qizeke kor pak e.